

Державна служба статистики України

ЗАТВЕРДЖЕНО

**Наказ Державної служби
статистики**

02 жовтня 2026 року № 240

**МЕТОДОЛОГІЧНІ ПОЛОЖЕННЯ
ДЕРЖАВНОГО СТАТИСТИЧНОГО СПОСТЕРЕЖЕННЯ
«РАХУНОК ПОДАТКІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ З ЕКОЛОГІЄЮ, ЗА ВИДАМИ
ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»**

Київ – 2026

Державна служба статистики України

Відповідальний за підготовку – директор департаменту статистики сільського господарства та навколишнього середовища апарату Державної служби статистики України Олег Прокопенко.

Методологічні положення державного статистичного спостереження «Рахунок податків, пов'язаних з екологією, за видами економічної діяльності» (далі – Методологічні положення) містять опис основних положень, правил і методів проведення цього статистичного спостереження.

Ці Методологічні положення призначені для використання працівниками органів державної статистики, а також можуть бути корисні для інших заінтересованих користувачів офіційної державної статистичної інформації.

Методологічні положення підготували фахівці відділу екологічних рахунків і статистики навколишнього середовища департаменту статистики сільського господарства та навколишнього середовища апарату Держстату.

Методологічні положення схвалені Комісією з питань удосконалення методології та звітної документації Держстату (протокол від 28 серпня 2026 року № КПУМ/15-26).

Держстат
вул. Шота Руставелі, 3, Київ, 01601
<https://stat.gov.ua>
телефон: (044) 287-24-22
адреса електронної пошти: office@stat.gov.ua

Зміст

	Стор.
Скорочення та умовні позначення.....	6
I. Вступ.....	7
II. Загальна характеристика явища, що вивчається, та показники, що поширюються	8
1. Загальна характеристика ЕТЕА.....	8
2. Базис оподаткування для рахунку ЕТЕА відповідно до методології Євростату.....	10
3. Показники ЕТЕА.....	13
4. Класифікації та угруповання, що використовуються для складання ЕТЕА.....	14
III. Об'єкт і одиниця статистичного спостереження.....	16
IV. Джерела та методи отримання інформації статистичного спостереження.....	17
V. Статистичні методи обробки й аналізу даних статистичного спостереження.....	18
1. Обробка й аналіз інформації, яка використовується в розрахунку..	18
2. Формат представлення результатів ДСС.....	19
VI. Податки, пов'язані з екологією, у сфері енергетики.....	19
1. Акцизні податки на пальне.....	19
2. Акцизні податки на електричну енергію.....	23
3. Ввізне мито на пальне та електроенергію	24
4. Екологічний податок, який справляється за викиди в атмосферне повітря двоокису вуглецю стаціонарними джерелами забруднення	26
5. Методологія розподілу податків, пов'язаних з екологією, у сфері енергетики за КВЕД	27
6. Інші платежі, збори у сфері енергетики. Історичні коди.....	30
VII. Податки, пов'язані з екологією, у сфері транспорту	31
1. Акцизні податки на виробництво та імпорту транспортних засобів і кузовів для моторних транспортних засобів.....	32
2. Ввізне мито на транспортні засоби.....	34
3. Транспортні податки з фізичних і юридичних осіб.....	35
4. Збір під час набуття права власності на легкові автомобілі.....	36
5. Збір за місця для паркування транспортних засобів.....	38
6. Методологія розподілу податків, пов'язаних з екологією, у сфері транспорту за КВЕД	39
7. Історичні коди у сфері транспорту.....	44
VIII. Податки пов'язані з екологією, у сфері забруднення навколишнього природного середовища	44
1. Опис податків, пов'язаних з екологією, у сфері забруднення навколишнього природного середовища.....	44
2. Методологія розподілу податків, пов'язаних з екологією, у сфері забруднення навколишнього природного середовища за КВЕД.....	50

	3. Інші платежі, збори у сфері забруднення довкілля. Історичні коди.	51
IX.	Ресурсні платежі.....	52
	1. Рентна плата та плата за використання природних і мінеральних ресурсів.....	52
	2. Відображення рентних платежів у опитувальнику ЕТЕА.....	57
	3. Інші платежі, збори у сфері ресурсів.....	58
X.	Неподаткові надходження до бюджету, які стосуються сфери охорони довкілля, але не включені до розрахунку показників рахунку ЕТЕА.....	58
XI.	Статистичні методи уникнення розкриття конфіденційних даних статистичного спостереження.....	60
XII.	Поширення результатів статистичного спостереження	61
XIII.	Перегляд статистичної інформації статистичного спостереження	62
XIV.	Особливості проведення державного статистичного спостереження в умовах особливого періоду та/або надзвичайного стану	62
	Додатки:	
	Додаток 1. Показники ЕТЕА, що поширюються.....	64
	Додаток 2. Структура опитувальника ЕТЕА для передачі до Євростату.....	65
	Додаток 3. Розподіл податків, пов'язаних з екологією, секторів S.11, S.12, S.13, S.15 за видами економічної діяльності (КВЕД-2010).....	66
	Додаток 4. Перелік напрямів природоохоронної діяльності та витрат і управління природними ресурсами (згідно із класифікаціями СЕРА/СReМА).....	69
	Додаток 5. Таблиця 1. Перелік податків, пов'язаних з екологією, у сфері енергетики.....	70
	Додаток 6. Таблиця 2. Характеристика бази оподаткування податків, пов'язаних з екологією, у сфері енергетики (виробники та імпортери).....	72
	Додаток 7. Таблиця 3. Перелік кодів за УКТ ЗЕД для визначення ввізного мита на пальне та електроенергію	74
	Додаток 8. Таблиця 4. Інші екологічні платежі, збори.....	76
	Додаток 9. Таблиця 5. Історичні коди.....	77
	Додаток 10. Таблиця 6. Перелік податків, пов'язаних з екологією, у сфері транспорту.....	78
	Додаток 11. Таблиця 7. Характеристика бази оподаткування акцизного податку на транспортні засоби (виробники та імпортери).	80
	Додаток 12. Таблиця 8. Перелік кодів за УКТ ЗЕД для визначення ввізного мита на транспортні засоби.....	82
	Додаток 13. Таблиця 9. Перелік податків, пов'язаних з екологією, у сфері забруднення навколишнього природного середовища.....	83
	Додаток 14. Таблиця 10. Характеристика бази оподаткування податків за забруднення навколишнього природного середовища....	84
	Додаток 15. Таблиця 11. Перелік КБК щодо рентної плати та плати за використання природних і мінеральних ресурсів.....	86

Додаток 16. Таблиця 12. Розподіл узагальнених даних щодо рентної плати за ESA-2010	88
Додаток 17. Таблиця 13. Статті неподаткових надходжень до бюджету, які стосуються сфери охорони довкілля, але не включені до ЕТЕА.....	90
Додаток 18. Джерела інформації для розрахунку показників ЕТЕА	91
Додаток 19. Набори даних/метаданих, що передаються Євростату відповідно до предметних областей Збірника статистичних вимог	92
Список використаних джерел.....	93

Скорочення та умовні позначення

ДГ	– домашні господарства (S.14);
Держмитслужба	– Державна митна служба України;
ДПС	– Державна податкова служба України;
ДСС, статистичне спостереження	– державне статистичне спостереження;
ЕТЕА	– Рахунок податків, пов'язаних з екологією, за видами економічної діяльності;
Євростат	– Статистичне бюро Європейського співтовариства;
ЄС	– Європейський Союз;
ЗДУ	– загальне державне управління (S.13);
КБК	– код Класифікації доходів бюджету;
КВЕД	– Класифікація видів економічної діяльності;
KISE	– Класифікація інституційних секторів економіки України;
КМУ	– Кабінет Міністрів України;
МКУ	– Митний кодекс України;
НКООДГ	– некомерційні організації, що обслуговують домашні господарства (S.15);
НКРЕКП	– Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг;
НФК	– нефінансові корпорації (S.11);
ООН	– Організація Об'єднаних Націй;
ПДВ	– податок на додану вартість;
ПКУ	– Податковий кодекс України;
CO ₂	– двоокис вуглецю;
УКТ ЗЕД	– Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності;
ФК	– фінансові корпорації (S.12);
ФОП	– фізична особа-підприємець;
CN	– Комбінована номенклатура ЄС;
СПЕО	– Система природно-економічного обліку;
СЕРА	– Класифікація природоохоронної діяльності та витрат;
СReMA	– Класифікація управління природними ресурсами;
EU ETS	– Системи торгівлі викидами ЄС;
ESA 2010	– Європейська система національних та регіональних рахунків 2010 року;
ISO	– Міжнародна організація зі стандартизації.

I. Вступ

1. Метою проведення ДСС «Рахунок податків, пов'язаних з екологією, за видами економічної діяльності» (далі – ЕТЕА) є формування інформації про обсяг податкових надходжень до державного та місцевих бюджетів України у сфері навколишнього природного середовища за видами податків в межах економічної території країни для інформаційного забезпечення аналізу податкових надходжень.

Користувачами даних ДСС можуть бути органи державної влади та місцевого самоврядування, науковці та дослідники, медіа (засоби масової інформації), міжнародні організації, підприємства (організації), фізичні особи.

2. Методологічні положення враховують положення міжнародних стандартів – Центральної основи Системи природно-економічного обліку (далі – СПЕО) [39], Регламенту (ЄС) від 06 липня 2011 року № 691/2011 «Про Європейську систему еколого-економічних рахунків» [40], зі змінами, унесеними Регламентами ЄС від 16 квітня 2014 року № 538/2014 [41], від 19 листопада 2021 року № 2022/125 [42] (далі – Регламент (ЄС) № 691/2011), а також європейського стандарту для рахунків ESA 2010 [43].

Методологічні підходи до складання Рахунку ґрунтуються на Методологічному керівництві «Екологічні податки», розробленому Євростатом спільно з Генеральним директором Європейської Комісії з питань довкілля, Генеральним директором з питань оподаткування та митного союзу, Організацією економічного співробітництва та розвитку та Міжнародним енергетичним агентством [65].

Для забезпечення єдиної методології вимірювання економічної діяльності та операцій у країнах ЄС ураховано ESA 2010, що гарантує узгодженість і порівнянність даних.

3. ДСС проводиться відповідно до статті 10 Закону України «Про офіційну статистику» [2] та відповідає зобов'язанням України щодо імплементації статті 355 Глави 5 «Статистика» розділу V Угоди про асоціацію з ЄС у частині питань щодо надання вчасних та надійних даних, які можна порівняти на міжнародному рівні [30].

Інтенсивне застосування податків, зборів та інших економічних інструментів у сфері довкілля ґрунтується на Договорі про функціонування Європейського Союзу (TFEU), який передбачає, що екологічна політика ЄС має базуватися, зокрема, на принципі пріоритетного усунення шкоди довкіллю в джерелі її виникнення та принципі «забруднювач платить» (стаття 191 TFEU) [44].

Ці підходи відображені в низці стратегічних документів ЄС, зокрема:

Програмі дій ЄС із охорони довкілля до 2030 року [45], яка, серед іншого, базується на принципі «забруднювач платить» і пріоритетності усунення шкоди в джерелі її виникнення;

стратегії «Стала Європа до 2030 року» [46] та оновленій Стратегії сталого розвитку ЄС [47], які передбачають застосування принципів «користувач платить» і «забруднювач платить» для запобігання та усунення деградації довкілля, а також недопущення перекладання відповідного фінансового тягаря на платників податків.

4. Статистичне спостереження проводиться на державному рівні з річною періодичністю.

5. Для цілей цих Методологічних положень терміни можуть вживатися в значеннях, наведених у статтях 1, 8, 9, 10 Закону України «Про офіційну статистику» [2], статтях 6, 8, 9, 14, 15, 22–31, 187, 216, розділах VI, VIII, IX, XII ПКУ [21], пункті 2 статті 2 Регламенту (ЄС) № 691/2011 [40], а також застосовуються терміни з урахуванням наведених у методологічних положеннях ДСС «Енергетичний баланс України» [32], «Використання за запаси палива» [33], «Постачання та використання енергії» [34], відповідно до міжнародних стандартів СПЕО (пункт 4.149 підрозділу 4.4.3 глави 4) [39], ESA 2010 [43], Методологічного керівництва Євростату «Екологічні податки» [65].

6. У методологічних положеннях:

забезпечено узгодження показників щодо податків, пов'язаних з екологією, із класифікацією економічних операцій системи національних рахунків, зокрема групи розподільчих операцій (D) за ESA 2010;

здійснено опис податків із обґрунтуванням їх віднесення до екологічних відповідно до критеріїв ЕТЕА;

обґрунтовано методологічні підходи до розподілу податків, пов'язаних з екологією, за видами економічної діяльності відповідно до КВЕД;

проаналізовано ресурсні платежі, що належать до національних податкових надходжень, проте не класифікуються як податки, пов'язані з екологією, у межах ЕТЕА;

сформовано перелік екологічно релевантних платежів, які не включаються до опитувальника ЕТЕА, у частині інших неподаткових екологічних платежів і зборів із обґрунтуванням невідповідності критеріям ЕТЕА.

II. Загальна характеристика явища, що вивчається, та показники, що поширюються

1. Загальна характеристика ЕТЕА

1. ЕТЕА є одним із модулів європейських еколого-економічних рахунків, що інтегрований із системою національних рахунків і ґрунтується на концепціях, принципах, класифікаціях і правилах обліку ESA 2010.

2. Відповідно до методологічного керівництва Євростату «Екологічні податки» [65] (далі – методологія Євростату) більшість платежів до бюджету є

податковими надходженнями, які можуть мати різні назви, а тому важливо мати чітке розуміння їхньої економічної сутності. Податок, пов'язаний з екологією, відповідно до методології Євростату може інтерпретуватися як такий, що стосується податків із екологічною, а не фіскальною мотивацією.

3. Сутність податку, пов'язаного з екологією, підкреслює важливість бази оподаткування, яка має специфічний негативний вплив на довкілля. Саме податкова база була визначена як єдиний об'єктивний критерій ідентифікації податків, пов'язаних з екологією, для цілей міжнародних порівнянь. Інші можливі критерії, такі як мета, задекларована законодавцем, назва податку або цільове спрямування надходжень на екологічні потреби, не є належною основою для визначення податків як таких, що пов'язані з екологією.

4. Велика кількість податків запроваджуються з кількома цілями, наприклад, як для впливу на поведінку суб'єктів господарювання (через підвищення вартості використання певного продукту), так і для формування доходів бюджету. Оскільки екологічний ефект податку здебільшого зумовлений його впливом на відносні ціни, податок, наприклад, на бензин, запроваджений із фіскальних міркувань, матиме той самий ефект, що й податок, уведений із метою зменшення викидів. Саме тому під час ідентифікації податків, пов'язаних з екологією, визначальним є не задекларована мета їх запровадження, а наявність податкової бази, яка являє собою фізичну одиницю або її наближений показник (проксі – умовний еквівалент), що відображає діяльність чи процес із доведеним специфічним негативним впливом на навколишнє природне середовище (Регламенті (ЄС) № 691/2011 [40]).

5. Рахунок ЕТЕА формується на основі даних про фактичні надходження до бюджету. Оскільки для більшості податків, пов'язаних з екологією, законодавством України встановлено відносно короткі строки сплати, часовий розрив між датою виникнення податкового зобов'язання та зарахуванням коштів до бюджету є незначним. Незважаючи на те, що окремі податкові надходження можуть бути зараховані до бюджету в наступному календарному році, законодавчо встановлені строки їх сплати забезпечують незначний і стабільний часовий розрив між моментом виникнення податкового зобов'язання та його фактичним надходженням до бюджету. Оскільки такий розрив має систематичний, передбачуваний характер і повторюється в кожному звітному році, використання даних про касові надходження як інформаційної основи для формування рахунку ЕТЕА не призводить до суттєвого викривлення річних оцінок та забезпечує достатньо точне наближення показників, сформованих відповідно до принципу нарахування, визначеного ESA 2010. За таких умов обсяги податкових надходжень, відображені за звітний рік, є достатньо наближеними до сум податкових зобов'язань, що виникли в цьому ж році, а часові розбіжності не мають істотного впливу на достовірність, зіставність і аналітичну придатність статистичних показників рахунку ЕТЕА.

2. Бази оподаткування для рахунку ЕТЕА відповідно до методології Євростату

1. Для ідентифікації податків, пов'язаних з екологією, Євростат сформував перелік податкових баз [65]. Усі податки, що справляються з таких баз, вважаються пов'язаними з екологією. У деяких випадках податковою базою є вимірний або оцінений обсяг викидів забруднюючих речовин, наприклад оксидів азоту. Проте безпосереднє вимірювання викидів часто є складним і витратним, тому багато податків базуються на непрямих показниках (проксі), наприклад на обсягах споживання пального.

Бази оподаткування відповідно до методології Євростату згруповані в чотири основні категорії: енергетика, транспорт, забруднення навколишнього природного середовища та ресурси. Зазначені категорії використовуються як основа для аналізу окремих податків і формування підходів до їх класифікації як екологічних.

2. Перелік баз оподаткування для податків, пов'язаних з екологією, відповідно до методології Євростату [65]:

1) енергетика (включаючи паливо для транспорту):

енергетичні продукти для транспортних цілей – неетильований бензин, етильований бензин, дизельне паливо, інші енергетичні продукти (зріджений природний газ, скраплений вуглеводневий газ, природний газ, гас, мазут);

енергетичні продукти для стаціонарного використання – легке та важке паливо, природний газ, вугілля, кокс, біопаливо, електроенергія, теплова енергія, інші енергетичні продукти;

парникові гази – вуглецевий вміст палива; викиди парникових газів (включаючи доходи від дозволів на викиди, якщо вони класифікуються як податкові надходження до бюджету);

2) транспорт (без урахування палива):

імпорт або продаж транспортних засобів (разові податки); реєстрація або використання транспортних засобів (періодичні податки); користування дорогами; плата за затори та міські збори (якщо класифікуються як податки); інші види транспорту (судна, літаки, залізниця); транспортна інфраструктура (порти, аеропорти, дороги, трубопроводи); авіаперельоти та квитки; страхування транспортних засобів (без загальних страхових податків);

3) забруднення навколишнього природного середовища:

викиди в атмосферу (оксиди азоту, оксиди сірки, тверді частки, леткі органічні сполуки тощо); речовини, що руйнують озоновий шар; скиди у водні об'єкти; дифузні джерела забруднення (пестициди, добрива, гній); управління твердими відходами (збір, обробка, утилізація); окремі види продукції (наприклад, упаковка, тара для напоїв, пластикові пакети, батарейки, шини, мастильні матеріали, моторні оливи, небезпечні відходи); шум (наприклад, зліт

і посадка літаків); інші види забруднення (фарби та розчинники, біомедичні та косметичні засоби, мийні засоби, радіація тощо);

4) ресурси:

забір прісної води; використання біологічних ресурсів (наприклад, заготівля деревини, мисливство, рибальство); видобуток сировини (наприклад, корисних копалин); зміни ландшафту та вирубування лісів; перетворення напівприродних і природних земель на (інтенсивне) сільське та лісове господарство, забудову, інфраструктуру, гірничодобувну діяльність тощо.

3. Відповідно до методології Євростату визначальною методологічною ознакою віднесення платежів до податків, пов'язаних з екологією, є характеристика бази оподаткування (додатки 6, 7, 11, 12, 14 до цих Методологічних положень).

Відповідно до методології ЕТЕА база оподаткування повинна мати безпосередній фізичний вимір або його еквівалентний проксі, який відображає екологічне навантаження на довкілля. Такий підхід дозволяє встановити чіткий причинно-наслідковий зв'язок між податковими надходженнями та екологічними процесами, що є принципово важливим для формування обґрунтованої екологічної політики. Саме орієнтація на фізичні параметри забезпечує відмежування податків, пов'язаних з екологією, від інших фіскальних інструментів, які можуть мати лише опосередкований вплив на довкілля.

4. Порівняльна характеристика прямих і проксі-підходів в екологічному оподаткуванні:

у межах екологічно орієнтованого оподаткування принципово важливим є розмежування між податками, що базуються на безпосередньому вимірі екологічного тиску, та податками, які використовують проксі-показники. У національній практиці ці підходи репрезентовані відповідно податками за забруднення навколишнього природного середовища й акцизним оподаткуванням енергоносіїв;

податки за забруднення ґрунтуються на прямому вимірі негативного впливу на довкілля, оскільки їхня база визначається фактичними обсягами викидів забруднюючих речовин, скидів у водні об'єкти або розміщення відходів. Така конструкція забезпечує високий рівень відповідності між величиною податкових зобов'язань та масштабом завданої екологічної шкоди, що дозволяє реалізувати принцип «забруднювач платить» у його найбільш чистому вигляді. Водночас ефективність цього інструменту значною мірою залежить від якості системи моніторингу та контролю, що зумовлює підвищені адміністративні витрати та обмеження щодо охоплення платників;

натомість акцизний податок на енергоносії функціонує на основі проксі-підходу, коли податкова база (обсяги виробництва, імпорту або реалізації палива, електроенергії) лише опосередковано відображає екологічний тиск. Незважаючи на брак прямого вимірювання викидів, такий підхід забезпечує

стабільний зв'язок із ними, оскільки споживання палива є основним джерелом утворення парникових газів;

окреме місце у цій системі займають податки, пов'язані з екологією, у сфері транспорту, які за своєю економічною природою також належать переважно до проксі-інструментів. Їх податкова база, як правило, формується на основі характеристик транспортних засобів (об'єм двигуна, тип пального, вік автомобіля, іноді – рівень викидів двоокису вуглецю), що не відображають фактичні обсяги забруднення безпосередньо, але корелюють із потенційним рівнем екологічного навантаження. Отже, податки, пов'язані з екологією, у сфері транспорту, оцінюють не реальний, а можливий або типовий рівень впливу на довкілля, що дозволяє віднести їх до проксі-підходу;

водночас слід зазначити, що ступінь «проксі-характеру» податків, пов'язаних з екологією, у сфері транспорту є неоднорідним. Якщо податкова база враховує показники фактичних викидів (наприклад, CO₂-індикатори), такі податки наближаються до прямого підходу, хоча й не досягають повної відповідності йому через брак індивідуального вимірювання експлуатаційних викидів. Натомість податки, що базуються виключно на технічних характеристиках транспортних засобів, мають більш віддалений зв'язок із реальним екологічним тиском;

водночас проксі-підхід має обмеження, пов'язані з меншою точністю відображення фактичного екологічного впливу. Зокрема, він не враховує, що суб'єкти господарювання можуть споживати однакову кількість ресурсу (паливо, електроенергія), але мати різний вплив на довкілля через застосування різних технологій, наприклад ресурсозберігаючих технологій, або в той час як одні підприємства здійснюють майже неочищені викиди в атмосферу, інші суттєво мінімізують вплив на довкілля завдяки сучасним системам очищення. У результаті знижується стимулюючий ефект податку. У цьому контексті прямий підхід, реалізований через податки за забруднення, найбільш відповідає меті екологічного оподаткування, оскільки створює стимули зменшувати саме забруднення, а не просто споживання ресурсів, проте він є менш універсальним з точки зору практичного застосування.

5. У системі оподаткування України спостерігається комплементарне поєднання трьох груп інструментів – податків, що базуються на прямому вимірі екологічного навантаження (податки, пов'язані з екологією, у сфері забруднення довкілля); проксі-податків із високим ступенем кореляції (акцизні податки на енергоносії); а також проксі-податків із опосередкованою оцінкою впливу (податки, пов'язані з екологією, у сфері транспорту). Їх збалансоване використання створює передумови для формування дієвого механізму екологічного регулювання, здатного одночасно виконувати фіскальну та стимулюючу функції.

3. Показники ЕТЕА

1. Явищем, що вивчається в цьому спостереженні, є обсяги платежів, пов'язаних з екологією, за видами платежів; розподілом податків, пов'язаних з екологією, за інституційними секторами економіки та видами економічної діяльності, які формують бюджетні надходження як компенсацію за завдану навколишньому природному середовищу шкоду, а також виконують роль фінансового інструменту, спрямованого на обмеження діяльності, що негативно впливає на довкілля.

2. Для аналізу та відстеження цього явища в межах ДСС формуються такі показники:

1) податки, пов'язані з екологією (млн.грн) (показник характеризує надходження до державного та місцевих бюджетів від податків, призначених для оподаткування діяльності або продукції, що мають доведений негативний вплив на навколишнє природне середовище);

2) інші екологічні платежі, збори (млн.грн) (показник характеризує адміністративні збори в екологічній сфері).

3. Показники ДСС, зазначені в пункті 2 цього розділу, формуються в таких розрізах:

1) для показника про податки, пов'язані з екологією:
у цілому по Україні;

за сферами застосування – енергетика (відображає оподаткування енергетичних продуктів і викидів, пов'язаних із їх використанням); транспорт (відображає податкове навантаження, пов'язане з володінням та використанням транспортних засобів і транспортної інфраструктури, за винятком палива для транспортних засобів); забруднення навколишнього природного середовища (відображає податкове навантаження, пов'язане з забрудненням атмосферного повітря, водних, земельних ресурсів, та з іншими формами негативного впливу на довкілля);

за інституційними секторами економіки згідно з KICE – домашні господарства (S.14); інший світ (нерезиденти) (S.2); узагальнена група (сектори нефінансових корпорацій (S.11), фінансових корпорацій (S.12), загального державного управління (S.13), некомерційних організацій, що обслуговують домашні господарства (S.15));

за видами економічної діяльності на рівні розділу/групувань розділів за КВЕД для узагальненої групи за KICE (S.11, S.12, S.13, S.15) [36, 37];

2) для показника про інші екологічні платежі, збори – у цілому по Україні, за сферами застосування (енергетика, забруднення навколишнього природного середовища, ресурси).

4. Показники, які поширюються за результатами ДСС, та їх розрізи (деталізація) наведені в додатку 1 до цих Методологічних положень.

4. Класифікації та угруповання, що використовуються для складання ЕТЕА

1. Класифікації, що використовуються для рахунку ЕТЕА, відіграють ключову методологічну роль, оскільки саме через систему класифікацій досягається узгодженість статистичних даних, їх порівнянність у міжнародному вимірі та інтеграція з іншими компонентами системи національних рахунків. У межах підходу, запропонованого Євростатом, класифікації виконують не лише функцію впорядкування інформації, але й слугують інструментом аналітичного узагальнення взаємозв'язків між економічною діяльністю та екологічним навантаженням.

Особливістю класифікаційної системи в ЕТЕА є її багатовимірність, що передбачає одночасне застосування кількох взаємодоповнюючих підходів до групування платежів. Такий підхід дозволяє відобразити як економічну природу податкових надходжень, так і їх екологічну сутність, а також забезпечити деталізацію за інституційними характеристиками платників.

Отже, система класифікацій в ЕТЕА є багаторівневою та інтегрованою, поєднуючи:

економічну класифікацію ESA 2010 – для узгодження з макроекономічною статистикою [43];

групування за екологічними сферами (енергетика, транспорт, забруднення, ресурси) – для відображення впливу на довкілля [65];

Класифікацію інституційних секторів економіки (KICE) – для аналізу платників податків [36];

Класифікацію видів економічної діяльності (КВЕД) – для аналізу розподілу податкового навантаження за видами економічної діяльності [37];

допоміжні функціональні класифікації (Класифікація напрямів природоохоронної діяльності та витрат (СЕРА) і Класифікація управління природними ресурсами CReMA)) [66] – для зв'язку з екологічною політикою.

2. Першим рівнем класифікації виступає їх узгодження з положеннями системи національних рахунків ESA 2010. У цьому контексті податки, пов'язані з екологією, розглядаються як складова загальної системи обов'язкових платежів і класифікуються відповідно до їх економічної функції. Основна частина таких податків належить до податків на виробництво та імпорт (D.2), що зумовлено їх безпосереднім зв'язком із використанням енергії та природних ресурсів у процесі виробництва. Водночас окремі види податків, пов'язаних з екологією, можуть бути віднесені до поточних податків на доходи, майно тощо (D.5) або до капітальних податків (D.91), що відображає багатогранність їх економічного змісту. Така класифікація забезпечує методологічну сумісність ЕТЕА з макроекономічною статистикою та створює підґрунтя для комплексного аналізу податкового навантаження в економіці.

Відповідність податків, пов'язаних з екологією, кодам ESA 2010 наведена в додатках 5, 10, 13 до цих Методологічних положень.

3. Другим концептуально визначальним виміром є групування за сферами застосування податків, тобто екологічною функцією податків, яке базується на ідентифікації типу екологічного впливу та зумовлюється податковою базою й передбачає виділення чотирьох основних сфер:

енергетика – уключає податки на енергоносії та енергоспоживання. Вони становлять найбільшу частку у структурі екологічних податкових надходжень, відображаючи ключову роль енергетичного сектору у формуванні екологічного навантаження;

транспорт – уключає податки, спрямовані на регулювання використання транспортних засобів та інфраструктури і мають значний потенціал впливу на мобільність транспортних засобів і пов'язані з нею викиди;

забруднення навколишнього природного середовища – уключає податки, орієнтовані на безпосереднє обмеження негативного впливу на довкілля через стимулювання зменшення викидів у атмосферне повітря, скидів забруднених стічних вод у водойми й утворення відходів;

ресурси – уключає податки, спрямовані на раціональне використання природних ресурсів і запобігання їх виснаженню.

Групування податків за сферами їх застосування ґрунтується на характеристиці податкової бази як ключового критерію ідентифікації, оскільки податком, пов'язаним з екологією, визнається податок, базою оподаткування якого є фізична одиниця (або її наближена оцінка) речовини, енергії, продукції чи діяльності, що має доведений негативний вплив на навколишнє природне середовище.

4. Важливим доповненням є класифікація за інституційною ознакою платників податків. Вона ґрунтується на секторному поділі економіки відповідно до ESA 2010 і дозволяє аналізувати розподіл податкового навантаження між основними економічними агентами, зокрема корпораціями, домашніми господарствами, державним сектором і нерезидентами.

ЕТЕА охоплює такі інституційні сектори економіки згідно з KICE: економіка в цілому (S.1), у тому числі НФК (S.11), ФК (S.12), ЗДУ (S.13), ДГ (S.14), НКООДГ (S.15), та інший світ (S.2).

5. Для більш детального аналізу суб'єктів господарювання використовується класифікація за видами економічної діяльності (КВЕД-2010), що забезпечує можливість ідентифікації видів економічної діяльності, які генерують найбільший екологічний тиск і, відповідно, несуть основний податковий тягар. Такий підхід створює передумови для оцінки ефективності податкових стимулів у розрізі окремих видів економічної діяльності.

Повний перелік видів економічної діяльності для складання ЕТЕА наведено в додатку 3 до цих Методологічних положень.

6. Додатковим аналітичним виміром виступають класифікації за екологічними цілями, які використовуються в ширшому контексті еколого-економічних рахунків – Класифікація природоохоронної діяльності та витрат (СЕРА)) та Класифікація управління природними ресурсами (CReMA)) [66].

Хоча ці класифікації не є базовими для ЕТЕА, їхнє застосування дозволяє узгодити дані про податкові надходження з інформацією про екологічні витрати та інвестиції, зокрема через використання відповідної функціональної класифікації СЕРА. Це сприяє формуванню комплексного уявлення про інструменти екологічної політики та їх взаємодію.

Наприклад, податки, пов'язані з екологією, у сфері транспорту та енергетики переважно належать до СЕРА 1 «Охорона атмосферного повітря та клімату», оскільки сприяють зменшенню викидів парникових газів та до CReMA 13 «Управління енергетичними ресурсами», а податки, пов'язані з екологією, у сфері ресурсів, наприклад за використання води, – до CReMA 10 «Управління водними ресурсами». Податки, пов'язані з екологією, у сфері забруднення навколишнього природного середовища переважно належать до СЕРА 1, 2, 3, 7.

Перелік напрямів природоохоронної діяльності та витрат (СЕРА) і управління природними ресурсами (CReMA) наведено в додатку 4 до цих Методологічних положень.

7. Отже, система класифікацій рахунку ЕТЕА характеризується високим рівнем методологічної складності та інтегрованості. Вона поєднує економічний, екологічний, інституційний та функціональний підходи до групування даних, що забезпечує не лише їх систематизацію, але й глибокий аналітичний потенціал. Така багатовимірна структура дозволяє здійснювати всебічний аналіз ролі податкових інструментів у регулюванні екологічного навантаження та формуванні сталих моделей економічного розвитку.

III. Об'єкт і одиниця статистичного спостереження

1. Об'єктом статистичного спостереження (цільовою сукупністю) є одиниці-резиденти, які здійснюють діяльність у межах економічної території країни (S.1 згідно з KICE) та можуть мати зв'язки з одиницями-нерезидентами іншого світу (S.2).

В окремих випадках об'єктом статистичного спостереження можуть бути одиниці-нерезиденти та постійні представництва нерезидентів. При цьому постійні представництва нерезидентів, які здійснюють систематичну господарську діяльність, розглядаються як квазікорпорації та класифікуються як резидентні одиниці.

2. Для проведення розрахунку використовується комбінація статистичних методів, а саме результатів проведення інших ДСС і адміністративних даних.

3. Одиницею статистичного спостереження (статистичною одиницею) є інституційна одиниця, яка сплачує платежі, пов'язані з екологією, а також для секторів нефінансових корпорацій (S.11), фінансових корпорацій (S.12), загального державного управління (S.13), некомерційних організацій, що обслуговують домашні господарства (S.15), використовується одиниця за видом економічної діяльності.

IV. Джерела та методи отримання інформації статистичного спостереження

1. При проведенні ДСС ЕТЕА використовуються агреговані дані за результатами проведення інших ДСС, які отримуються в електронній формі у травні-жовтні другого за звітним року:

1) ДСС «Енергетичний баланс України» щодо:

кінцевого споживання палива та енергії (у натуральному вираженні тис.т, ГВт·год) за видами палива та енергії та за секторами. До розрахунку включається кінцеве споживання нафтопродуктів у побутовому секторі (дані про обсяги споживання палива й енергії домашніми господарствами та обсяги палива, реалізовані безпосередньо населенню, уключаючи відпуск (реалізацію) працівникам підприємства); та кінцеве споживання нафтопродуктів для неенергетичного використання та за іншими секторами (промисловість, транспорт, торгівля та послуги, сільське господарство, рибальство, інші споживачі). Дані використовуються для розподілу енергетичних податків за секторами (побутовий сектор, неенергетичне використання та інші сектори);

2) ДСС «Використання та запаси палива» щодо обсягу використаного палива за видами економічної діяльності (у натуральному вираженні – т, тис.м³, щільн.м³). Дані використовуються для розподілу енергетичних податків щодо пального за видами економічної діяльності;

3) ДСС «Постачання та використання енергії» щодо обсягу використаної електроенергії за видами економічної діяльності (у натуральному вираженні – тис.кВт·год), що надійшла на підприємство, за всіма джерелами надходження, як від власного виробництва, так і від інших підприємств); Дані використовуються для розподілу енергетичних податків щодо електроенергії за видами економічної діяльності.

2. Також використовуються адміністративні дані, отримані в електронній формі в терміни відповідно до укладених угод про взаємообмін інформаційними ресурсами, та інформація з відкритих джерел установ і організацій:

1) Державної казначейської служби – інформація щодо обсягів податкових та неподаткових надходжень (у вартісному вираженні – грн) до державного та

місцевих бюджетів за даними Звіту про виконання Зведеного бюджету України (Розділ I «Доходи») [31].

Дані отримуються відповідно до угоди про інформаційне співробітництво між Держстатом і Державною казначейською службою;

2) Державної митної служби – дані щодо:

ввізного мита (тис.грн) на пальне за видами пального згідно з кодами УКТ ЗЕД, наведеними у таблиці 3, додатку 7 до цих Методологічних положень, ввізного мита (тис.грн) на електроенергію;

акцизного податку на імпорт та ввізного мита на транспортні засоби за видами транспортних засобів (тис.грн.) згідно з кодами УКТ ЗЕД, наведеними в таблицях 7, 8, додатках 11, 12 до цих Методологічних положень.

Інформація отримується відповідно до запиту на інформацію до Державної митної служби;

3) Державної податкової служби – дані за видами економічної діяльності та категоріями платників податків (фізичні особи (у т.ч. ФОП), юридичні особи, нерезиденти) (тис.грн.) щодо:

суми сплаченого екологічного податку за видами екологічного податку (КБК 18011000);

суми транспортного податку з фізичних осіб (КБК 18011000);

суми транспортного податку з юридичних осіб (КБК 18011100);

суми збору під час набуття права власності на легкові автомобілі (КБК 24140300);

суми збору за місця для паркування транспортних засобів (КБК 18020100).

Дані отримуються відповідно до угоди про інформаційне співробітництво між Держстатом та ДПС.

3. Джерела інформації із зазначенням переліку показників, що використовуються для проведення розрахунків показників ЕТЕА, наведені в додатку 18 до цих Методологічних положень.

V. Статистичні методи обробки й аналізу даних статистичного спостереження

1. Обробка й аналіз інформації, яка використовується в розрахунку

Обробка даних статистичного спостереження починається з опрацювання стандартних процедур щодо інформації, отриманої за результатами ДСС, а також зведених даних, що надійшли з адміністративних джерел:

перевірка повноти інформації, отриманої для проведення розрахунку;

перевірка узгодженості інформації, отриманої з різних джерел;

перевірка результатів розрахунку з точки зору відповідності показникам попереднього року.

2. Формат представлення результатів ДСС

1. Статистичне спостереження передбачає формування узгодженої системи статистичних показників, представлених у вигляді взаємопов'язаних таблиць, що відображають обсяги надходжень податків, пов'язаних з екологією, за сферами застосування, інституційними секторами економіки та за видами економічної діяльності (додаток 2 до цих Методологічних положень).

2. Таблиці ЕТЕА побудовані за принципом класифікації податків відповідно до характеристик податкової бази, що забезпечує їх групування за основними сферами екологічного впливу (енергетика, транспорт, забруднення, ресурси) та створює аналітичну основу для міжнародних порівнянь і комплексної оцінки податкового навантаження на діяльність, що чинить негативний вплив на довкілля.

VI. Податки, пов'язані з екологією, у сфері енергетики

Опис податків, пов'язаних з екологією, у сфері енергетики:

правове регулювання акцизного податку в Україні здійснюється на підставі: ПКУ – розділ VI «Акцизний податок» [21]; БКУ – статті 29, 64, 66, які визначають зарахування надходжень до бюджетів [22]; МКУ – у частині оподаткування при ввезенні товарів на митну територію України [23]; Закону України «Про Митний тариф України» (для ідентифікації кодів УКТ ЗЕД) [9]; підзаконних нормативно-правових актів КМУ та центральних органів виконавчої влади (ДПС, Держмитслужби);

відповідно до статті 9 ПКУ акцизний податок належить до загальнодержавних податків. Відповідно до статті 215 ПКУ пальне та електрична енергія, незалежно від їх походження (внутрішнє виробництво або імпорт), належать до підакцизних товарів;

перелік податків, пов'язаних з екологією, у сфері енергетики із зазначенням коду за ESA 2010 та розподілом податкових надходжень між бюджетами різних рівнів наведено в таблиці 1 додатка 5 до цих Методологічних положень. Для заповнення даних щодо податків, пов'язаних з екологією, у сфері енергетики використовується інформація розділу I «Доходи» Звіту про виконання Зведеного бюджету України [31] за КБК, наведена у гр.2 таблиці 1 додатка 5 до цих Методологічних положень, а для заповнення даних щодо ввізного мита з увезеного на митну територію України пального за видами пального та електроенергії використовуються інформація про митні надходження з ввізного мита за УКТ ЗЕД, наведена в таблиці 3 додатка 7 до цих Методологічних положень.

1. Акцизні податки на пальне

1. Акцизні податки на виробництво та імпорт пального в Україні класифікуються як податки, пов'язані з екологією, у сфері енергетики, оскільки

їхня база оподаткування безпосередньо пов'язана з фізичним обсягом енергетичних продуктів, що використовуються як паливо.

До підакцизного пального згідно з податковим законодавством України належать рідкі та скраплені енергетичні продукти. Природний газ у газоподібному стані та тверді енергоносії не підпадають під акцизне оподаткування пального.

Перелік енергетичних продуктів (паливо, вуглеводні, електроенергія), які підлягають акцизному оподаткуванню в ЄС, визначається положеннями Директиви 2003/96/ЄС «Про рамкові умови оподаткування енергетичних продуктів та електроенергії Співтовариства» [48]. При цьому ідентифікаційні коди товарів, які використовуються в Директиві 2003/96/ЄС, є повністю зіставними з кодами УКТ ЗЕД, оскільки УКТ ЗЕД згідно зі статтею 67 МКУ [23] гармонізована з Комбінованою номенклатурою ЄС (CN) [49].

2. Відповідно до Директиви 2003/96/ЄС [48] до енергетичних продуктів належать, зокрема:

тверде паливо (пункт 1(b) статті 2 Директиви) – вугілля кам'яне; антрацит; брикети, окатиші (CN 2701), лігніт (буре вугілля) (CN 2702), кокс і напівкокс з вугілля (CN 2704);

газоподібні вуглеводні (пункт 1(b) статті 2 Директиви) – природний газ у газоподібному стані (CN 2711 21 0000), інші гази у газоподібному стані (CN 2711 29 0000) (є підакцизними лише за умови використання як моторного пального для двигунів внутрішнього згорання).

В Україні тверде паливо та природний газ у газоподібному стані оподатковуються переважно через механізми рентної плати та податки за викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря та викиди двоокису вуглецю стаціонарними джерелами забруднення. Природний газ у газоподібному стані залишається одним із ключових енергоносіїв у секторі теплопостачання, промисловості та виробництва електроенергії, а використання вугілля, попри поступове зменшення, зберігає важливу роль у енергетичному балансі країни. Оскільки основними платниками податків за забруднення атмосферного повітря є підприємства теплоенергетики, промисловості та інші суб'єкти, що використовують вугілля, природний газ та інші види палива у процесі спалювання, зазначені платежі виконують функцію оподаткування енергоспоживання та негативного впливу на довкілля.

3. Платники акцизного податку на пальне (стаття 212 ПКУ [21]):

для виробленого в Україні пального (КБК 14021900) – суб'єкти господарювання, які виробляють пальне на митній території України, включаючи осіб, що здійснюють переробку нафти, газового конденсату відповідно до підпункту 212.1.1 ПКУ [21];

для ввезеного пального (КБК 14031900) – особи, які ввозять пальне на митну територію України в митному режимі імпорту відповідно до МКУ; декларанти або уповноважені ними особи, визначені статтями 265 та 266 МКУ [23] та відповідно до підпункту 212.1.2 ПКУ [21];

для реалізованого пального (КБК 14040000 – Акцизний податок з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлі підакцизних товарів) – особа-суб'єкт господарювання роздрібною торгівлі, яка здійснює реалізацію пального відповідно до підпункту 212.1.11 ПКУ [21].

Отже, ключовим критерієм визначення платника є факт виробництва, увезення або реалізації пального, а не кінцеве споживання. Відповідно до методології ESA 2010 та класифікації KICE основними платниками акцизних податків на виробництво та імпорт пального є інституційні одиниці сектору нефінансових корпорацій (S11), тоді як інші сектори (S12, S13, S14) можуть виступати платниками за окремими операціями.

4. Об'єкт та база оподаткування:

об'єкт оподаткування – реалізація виробленого в Україні пального; ввезення пального на митну територію України;

база оподаткування (наведена в таблиці 2 додатка 6 до цих Методологічних положень) визначається:

у фізичних одиницях виміру (літри), приведених до стандартних умов температури 15° С (приведення обсягів пального до стандартної температури 15 °С, що нівелює вплив температурного розширення нафтопродуктів, відповідає міжнародним стандартам вимірювання об'єму нафтопродуктів, зокрема ISO 91-2017, який застосовуються в міжнародній та європейській практиці акцизного оподаткування енергопродуктів) [50]);

незалежно від вартості пального, що відповідає природі специфічних ставок акцизного податку.

Ставки акцизного податку диференційовані за видами пального, однак облік надходжень у бюджетній класифікації здійснюється агреговано, без розподілу за видами пального.

5. Дата виникнення податкового зобов'язання:

для виробленого пального – дата реалізації або передачі пального;

для імпортованого пального – дата подання митної декларації для митного оформлення.

Отже, момент виникнення податкового зобов'язання жорстко пов'язаний з юридичним фактом обігу пального. Такий підхід відповідає принципу формування обов'язку зі сплати податків на виробництво та імпорт за методом нарахування, регламентованим параграфом 4.26 ESA 2010.

6. Характеристика бази оподаткування

Податок прямо пропорційний фізичному обсягу енергетичного продукту. Вартість податку визначається шляхом множення обсягу в тисячах літрів на встановлену ставку в євро, конвертовану за курсом НБУ на початок відповідного кварталу. Загальна сума податку формується як сума податкових зобов'язань за всіма платниками. Ставка встановлюється у вигляді фіксованої грошової суми на фізичну одиницю виміру (таблиця 2 додатка 6 до цих Методологічних положень, яка сформована відповідно до підпункту 215.3.4

ПКУ [21]). Це підтверджує енергетичну та екологічну спрямованість податку: ставка залежить від виду пального та його хімічних властивостей, а не від ринкової вартості.

Оподаткування за функціональним призначенням – товари (продукція), що використовуються як пальне для двигунів внутрішнього згоряння (незалежно від типу запалювання чи механізму) (які не зазначені в таблиці 2 додатка 6 до цих Методологічних положень), підлягають оподаткуванню за фіксованою ставкою у євро за 1000 літрів. Це запобігає ухиленню від сплати податку через використання замінників пального. Такий підхід відповідає положенням статті 2(3) Директиви 2003/96/ЄС [48].

Корекція на екологічну шкідливість – застосовується принцип диференціації податкового навантаження залежно від фізичного вмісту токсичних домішок. Відповідно до підпункту 215.2.3 ПКУ [21] наявність тетраетилсвинцю понад установлену норму (0,013 г/л) призводить до використання підвищувального коефіцієнта й автоматично збільшує податкове навантаження у 1,5 раза. Оскільки обіг етильованого бензину в Україні заборонений відповідно до Закону № 2786-III [11] та вимог Технічного регламенту до автомобільних бензинів, дизельного, суднових та котельних палив [28], що відповідає стратегії ЄС щодо чистого повітря (стаття 3 Директиви 98/70/ЄС) [51], така податкова норма функціонує як превентивний фіскальний запобіжник, який робить будь-які спроби відновлення обігу токсичного палива в майбутньому економічно недоцільними.

Застосовується спеціальний режим оподаткування залежно від цільового використання (стаття 229 ПКУ [21]):

1) авіаційне паливо – використовується принцип диференціації залежно від кінцевого використання. У разі використання для заправлення повітряних суден авіаційне паливо не підлягає оподаткуванню за умови дотримання вимог щодо цільового використання. У разі використання не за цільовим призначенням застосовується підвищувальний коефіцієнт (у десятикратному розмірі), що виконує стримувальну функцію та запобігає порушенню умов пільгового режиму оподаткування. Такий механізм відповідає положенням статті 14 пункту 1(b) Директиви Ради 2003/96/ЄС [48], яка передбачає звільнення від енергетичного оподаткування пального, що використовується для повітряної навігації, крім приватних некомерційних польотів. Водночас держави-члени зобов'язані забезпечувати належний контроль за цільовим використанням таких енергоносіїв та запобігати ухиленню або зловживанням;

2) нафтопродукти як сировина, а не як паливо – не підлягають оподаткуванню в разі використання як сировини в хімічній, нафтохімічній промисловості; як компонентів моторних палив (у т.ч. присадок), якщо вони не реалізуються як готове паливо та не використовуються для спалювання. Такий підхід відповідає концепції «подвійного використання», закріпленій у статті 2 пункту 4 (b) Директиви 2003/96/ЄС [48], де передбачено виключення з енергетичного оподаткування продуктів, що використовуються в

металургійних, електролітичних або хімічних процесах, а не для опалення чи транспортних цілей;

3) біоетанол – не підлягає оподаткуванню в разі використання як сировини для виробництва підакцизних товарів: бензинів моторних і біопалива. Відповідно до статті 16 Директиви 2003/96/ЄС [48] держави-члени мають право застосовувати повні звільнення чи знижені ставки оподаткування для біопалива; продуктів, вироблених із біомаси; палива, що містить біокомпоненти, з метою сприяння використанню відновлюваних джерел енергії та зменшення викидів CO₂. Тому звільнення від оподаткування біоетанолу інтерпретується як елемент екологічної та кліматичної політики ЄС, спрямованої на декарбонізацію енергетичного сектору.

2. Акцизні податки на електричну енергію

1. Акцизний податок на електричну енергію в Україні класифікується як податок, пов'язаний з екологією, у сфері енергетики, оскільки його об'єктом є реалізація електричної енергії як енергоносія.

Платники акцизного податку на електричну енергію (стаття 212 ПКУ [21]):

для виробленої в Україні електричної енергії (КБК 14021300 – Акцизний податок з виробленої в Україні електричної енергії) – виробники електричної енергії, які мають ліцензію на право здійснення підприємницької діяльності з виробництва електричної енергії та продають її на ринку електричної енергії. Інші суб'єкти, які можуть передавати електричну енергію в межах одного підприємства для забезпечення внутрішніх потреб, не є платниками акцизного податку, оскільки ці операції виключено з переліку платників та об'єктів оподаткування;

для імпортованої електричної енергії (КБК 14031400 – Акцизний податок з ввезеної на митну територію України електричної енергії) – особи-суб'єкти господарювання, які ввозять електричну енергію на митну територію України у складі товарів.

2. Об'єкт та база оподаткування:

об'єкт оподаткування – реалізація виробленої в Україні електричної енергії; увезення електричної енергії на митну територію України (як підакцизного товару) для подальшої реалізації або використання;

база оподаткування – вартість реалізованої виробленої виробником електричної енергії, обчисленої на підставі цін, що склалися на ринку електричної енергії у звітному (податковому) періоді, без урахування податку на додану вартість і акцизного податку.

3. Дата виникнення податкового зобов'язання:

для виробленої електричної енергії – дата підписання документа, що засвідчує факт постачання електричної енергії (акт постачання);

для імпортованої електричної енергії – дата подання митної декларації на імпорт.

Такий порядок відповідає принципу нарахування, визначеному методологією ESA 2010, оскільки податкове зобов'язання виникає в момент здійснення операції з постачання або імпорту електричної енергії, незалежно від дати фактичного надходження коштів до бюджету. Акцизний податок на електричну енергію (як вироблену в Україні, так і імпортовану) зараховується до державного бюджету.

4. Характеристика бази оподаткування:

1) вартість акцизного податку на електричну енергію обчислюється шляхом множення вартості реалізованої електричної енергії на ставку акцизного податку; загальна сума податку формується як сума податкових зобов'язань за всіма платниками. Це означає, що суб'єкт, який є платником акцизного податку, визначає вартісну базу, а не фізичну величину й застосовує до неї адвалорну ставку.

Такий механізм відрізняється від обчислення класичних енергетичних податків за методологією ЕТЕА, де база оподаткування традиційно визначається у фізичних одиницях (за МВт-год відповідно до Директиви 2003/96/ЄС). Водночас відповідно до Додатка V Регламенту (ЄС) № 691/2011 [40] податок визнається екологічним, якщо його база пов'язана з енергетичним продуктом або діяльністю, що має негативний вплив на навколишнє середовище. У цьому разі оподаткування електроенергії класифікується у складі енергетичних податків, незважаючи на використання вартісної, а не фізичної бази;

2) не підлягає оподаткуванню реалізація електричної енергії, виробленої кваліфікованими когенераційними установками та/або з відновлюваних джерел енергії.

Таке звільнення відповідає екологічній та кліматичній політиці ЄС щодо стимулювання енергоефективності та розвитку відновлюваної енергетики (стаття 15 пункту 1(с) Директиви 2003/96/ЄС [48]). Когенерація (одночасне виробництво електричної та теплової енергії) визнається в ЄС високоефективною технологією через нижчі втрати енергії та менший рівень викидів парникових газів порівняно з окремим виробництвом тепла й електроенергії. Аналогічно, звільнення електроенергії з відновлюваних джерел пов'язане з політикою декарбонізації та скорочення використання викопного палива.

3. Ввізне мито на пальне та електроенергію

1. Надходження до державного бюджету від ввізного мита в бюджетній звітності відображаються в агрегованому вигляді без деталізації за окремими товарними позиціями (КБК 15010000 «Ввізне мито»).

У зв'язку з цим для складання рахунку ЕТЕА та коректної ідентифікації енергетичної податкової бази використовуються адміністративні дані Держмитслужби щодо обсягів ввізного мита за окремими кодами УКТ ЗЕД (таблиця 3 додатка 7 до цих Методологічних положень). Такий підхід забезпечує функціональну класифікацію ввізного мита відповідно до енергетичної податкової бази й узгодженість із вимогами методології ЕТЕА щодо віднесення податків до категорії енергетичних податків.

2. Платники ввізного мита на пальне та електроенергію (стаття 276 МКУ [23]):

особа, яка ввозить пальне на митну територію України, або здійснює імпорту електроенергії через міждержавні електромережі у митному режимі імпорту.

3. Об'єкт і база оподаткування:

об'єктом оподаткування є товари, що ввозяться на митну територію України. Для пального та електроенергії – це окремі товари за УКТ ЗЕД (наведені в таблиці 3 додатка 7 до цих Методологічних положень);

база оподаткування – для пального та електроенергії можуть застосовуватися адвалорні, специфічні або комбіновані ставки залежно від виду товару та коду за УКТ ЗЕД. Адвалорні ставки визначаються у відсотках до митної вартості товару, тоді як специфічні ставки встановлюються у фіксованому розмірі на фізичну одиницю товару.

4. Дата виникнення податкового зобов'язання – дата подання митної декларації для імпортованого пального. Для електроенергії застосовується особливий порядок оформлення періодичних декларацій, оскільки постачання має безперервний характер. Зазначений підхід відповідає міжнародним стандартам макроекономічного обліку, зокрема параграфу 4.26 ESA 2010, відповідно до якого податки та митні платежі на імпорту (категорія D.212) повинні фіксуватися виключно за методом нарахування, тобто в момент, коли виникають юридичні зобов'язання щодо їх сплати внаслідок настання відповідних економічних операцій чи дій.

Надходження до бюджету: ввізне мито на пальне та електроенергію зараховуються до державного бюджету України.

5. Розрахунок ввізного мита на пальне та електроенергію для рахунку ЕТЕА:

ввізне мито на пальне та електроенергію розраховуються як сума ввізного мита за товарними позиціями, зазначеними в таблиці 3 додатка 7 до цих Методологічних положень.

Перелік кодів за УКТ ЗЕД щодо ввізного мита на пальне та електроенергію сформований на основі даних ПКУ (підпункт 215.3.4. Розділу VI «Акцизний податок» [21]) щодо переліку видів підакцизного пального та Директиви

2003/96/ЄС (стаття 2) [48] щодо товарних позицій, які належать до енергетичних продуктів.

4. Екологічний податок, який справляється за викиди в атмосферне повітря двоокису вуглецю стаціонарними джерелами забруднення

1. Платники податку (підпункт 240.1.1 ПКУ [21]):

платниками податку (КБК 19011000 – Екологічний податок, який справляється за викиди в атмосферне повітря двоокису вуглецю стаціонарними джерелами забруднення) є суб'єкти господарювання та інші платники, які здійснюють викиди двоокису вуглецю в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення. Не є платниками податку за викиди двоокису вуглецю суб'єкти, які здійснюють викиди в обсязі не більше 500 тонн за рік.

2. Відповідно до класифікації КІСЕ основними платниками податку за викиди діоксиду вуглецю є інституційні одиниці сектору S11, оскільки саме підприємства промисловості, енергетики, добувної, переробної є основними джерелами таких викидів, водночас окремі платники можуть належати також до секторів S12, S13, S14 (у разі здійснення господарської діяльності ФОП) та S15.

3. Об'єкт і база оподаткування:

об'єктом і базою оподаткування є обсяги двоокису вуглецю, які викидаються в атмосферне повітря стаціонарними джерелами.

База оподаткування податком за викиди двоокису вуглецю за результатами податкового (звітного) року зменшується на 500 тонн за рік. Перші 500 тонн викидів податком не обкладаються.

ПКУ (стаття 240) [21] віднесено податок за викиди двоокису вуглецю до тієї ж групи, що й податки за викиди інших забруднюючих речовин (оксидів азоту, сірки тощо). Усі вони сплачуються за фактом викидів стаціонарними джерелами забруднення під час виробничого процесу. В Україні об'єктом є не продукт (пальне), а фактичний обсяг викидів, що виникає внаслідок діяльності підприємства. У зв'язку з цим цей податок віднесено до податків на виробництво (D.29), а не до податків на товар (D.214).

Вартість податку за викиди в атмосферне повітря двоокису вуглецю стаціонарними джерелами забруднення обчислюється шляхом множення фактичного обсягу викидів двоокису вуглецю (у тоннах) на фіксовану ставку податку (гривень за 1 тонну). Загальна сума податку формується як сума податкових зобов'язань за всіма платниками. Отже, податок повністю відповідає критеріям ЕТЕА, оскільки його база не пов'язана з вартісними показниками, прибутком чи доходом платника, а є фізичною характеристикою екологічного тиску.

Надходження до бюджету – суми податку обчислюються за податковий (звітний) квартал і зараховуються до державного бюджету України.

4. У системі рахунків екологічних податків Європейського Союзу надходження від податків на викиди двоокису вуглецю формуються на основі Системи торгівлі викидами ЄС (EU ETS). Відповідно до ESA 2010 придбання підприємствами дозволів (квот) на викиди парникових газів на первинних аукціонах класифікується як сплата екологічного податку (D.29), де сума надходжень розподіляється за КВЕД пропорційно до фактично викуплених обсягів квот.

У сучасному правовому полі ЄС облік і транскордонна торгівля квотами на викиди парникових газів у межах EU ETS здійснюються відповідно до вимог Директиви 2003/87/ЄС [52] та Делегованого регламенту Комісії (ЄС) 2019/1122 щодо функціонування Реєстру Союзу [53]. Ці документи регулюють електронний облік і рух європейських квот на викиди. Після запровадження в Україні аналогічного національного електронного реєстру та ринку квот на викиди парникових газів до ЕТЕА буде включено показник щодо відповідних надходжень до бюджету.

5. Методологія розподілу податків, пов'язаних з екологією, у сфері енергетики за КВЕД

1. Акцизні податки/ввізне мито:

1) з метою розподілу податків, пов'язаних з екологією, у сфері енергетики за видами економічної діяльності необхідне чітке розмежування між інституційними одиницями, які виступають платниками податку в Україні, та інституційними одиницями, які є фактичними споживачами енергетичних продуктів (палива/електроенергії).

Звітними одиницями для обліку надходжень від акцизних податків щодо виробництва та імпорту пального, електроенергії та ввізного мита на енергетичні продукти є платники акцизного податку/ввізного мита, тобто суб'єкти господарювання, на яких покладено податкові зобов'язання згідно з податковим законодавством України. Такі функції виконують виробники, імпортери або дистриб'ютори енергетичних продуктів, які не є їх кінцевими споживачами. Саме за цими одиницями формуються первинні дані державного та місцевих бюджетів України щодо обсягів сплаченого акцизного податку/ввізного мита.

З метою забезпечення узгодженості з методологією ЕТЕА, розподіл бюджетних надходжень за КВЕД здійснюється на основі структури фактичного споживання палива/електроенергії, визначеної за даними енергетичного балансу.

Енергетичний баланс дає змогу ідентифікувати обсяги використання окремих видів енергоносіїв за сектором домашні господарства та іншими інституційними секторами, що дозволяє коректно віднести податкове навантаження до тих інституційних одиниць, які реально споживають енергетичні продукти;

2) алгоритм розрахунку:

домашні господарства – на основі даних енергобалансу визначити частку домашніх господарств у кінцевому споживанні палива/електроенергії.

Сума акцизного податку/ввізного мита на паливо/електроенергію, що припадає на домашні господарства, дорівнює загальній сумі акцизного податку/ввізного мита на паливо/електроенергію, помноженій на цю частку;

юридичні особи – на основі даних:

державного статистичного спостереження «Використання та запаси палива» – для показника «Обсяг використання палива» розрахувати частку кожного розділу за КВЕД у загальному обсязі використання палива юридичними особами;

державного статистичного спостереження «Постачання та використання енергії» – для показника «Обсяг використання електроенергії» розрахувати частку кожного розділу за КВЕД у загальному обсязі використання електроенергії юридичними особами.

Далі загальну суму акцизного податку/ввізного мита на паливо/електроенергію (за виключенням даних по домашніх господарствах) необхідно розподілити пропорційно цим часткам;

3) розподіл акцизного податку/ввізного мита за КВЕД для палива

Базою для розрахунку надходжень до бюджету з акцизного податку/ввізного мита на паливо для рахунку ЕТЕА є фізичні обсяги палива, виражені в натуральних одиницях виміру (тонни), що відповідає вимогам методології ЕТЕА. Такий підхід забезпечує прямий зв'язок між обсягами споживання палива та сумами податків на паливо.

В Україні оподаткування пального акцизним податком/ввізним митом здійснюється за диференційованими ставками залежно від виду енергетичного продукту (бензини моторні, дизельне пальне, скраплений газ, альтернативні види палива тощо).

Водночас облік надходжень акцизного податку до бюджету ведеться за єдиним кодом бюджетної класифікації доходів, що агрегує платежі за всіма видами палива без розподілу на окремі товарні позиції.

Брак детальних фіскальних даних у розрізі видів палива обмежує можливості прямого статистичного розподілу сум акцизного податку за видами економічної діяльності (КВЕД). Різні енергетичні продукти мають різну структуру кінцевого споживання, тому відповідно структура та інтенсивність використання енергетичних продуктів за видами економічної діяльності потенційно буде неоднорідною для різних видів енергетичних продуктів.

Водночас брак повного набору даних не порушує методологічних засад формування ЕТЕА, оскільки ключовим критерієм розподілу енергетичних податків на паливо за видами економічної діяльності є не фіскальна диференціація ставок за видами палива, а фактичне споживання енергетичних продуктів резидентами економіки, виражене у фізичних показниках та відображене в енергетичному балансі.

Отже, за браком детальних податкових даних за видами палива розподіл агрегованих надходжень щодо акцизного податку за КВЕД на основі структури кінцевого енергоспоживання є методологічно коректним і узгодженим з вимогами ЕТЕА. Агрегований характер фіскальної інформації не впливає на валідність результатів, оскільки база розподілу формується на основі фізичних обсягів споживання енергетичних продуктів, що забезпечує відповідність податкового навантаження фактичному споживанню палива в розрізі видів економічної діяльності за КВЕД.

Розподіл ввізного мита за КВЕД здійснюється залежно від конкретного виду енергетичного продукту за товарними позиціями, зазначеними в таблиці 3 додатка 7 до цих Методологічних положень, на основі структури кінцевого енергоспоживання. Такий підхід забезпечує прямий зв'язок між обсягами споживання палива за видами економічної діяльності та сумами ввізного мита на паливо, що повністю відповідає методології ЕТЕА;

4) розподіл акцизного податку/ввізного мита за КВЕД для електроенергії

Акцизний податок/ввізне мито на електроенергію в Україні встановлені за адвалорною ставкою. За такої моделі зростання тарифів автоматично збільшує податкові надходження навіть за незмінного рівня фізичного споживання, оскільки сума податку прямо залежить від цінового фактору. Отже, акцизний податок/ввізне мито на електроенергію мають фіскальний характер і лише частково відповідають методології ЕТЕА. Разом з тим розподіл акцизного податку/ввізного мита за видами економічної діяльності (КВЕД) здійснюється пропорційно фізичному споживанню електроенергії відповідними секторами економіки згідно з даними енергетичного балансу, що забезпечує методологічну узгодженість секторального аналізу в межах ЕТЕА;

5) дані за КБК 14040000 (Акцизний податок з реалізації суб'єктами господарювання роздрібної торгівлі підакцизних товарів) не можуть бути інтегровані до ЕТЕА у зв'язку із браком належної деталізації інформації щодо надходжень у розрізі окремих груп підакцизних товарів.

КБК 14040000 – це узагальнювальний (агрегований) код, який охоплює весь акцизний податок із роздрібної реалізації підакцизних товарів. Він уключає два підкоди КБК 14040100 (для тютюнових виробів і пов'язаних товарів), а також КБК 14040200 (інші підакцизні товари), у якому немає внутрішньої товарної деталізації, і тому неможливо ідентифікувати частку пального.

Брак даних щодо таких екологічно значущих компонентів, як пальне, унеможливорює коректну ідентифікацію та віднесення відповідних податкових надходжень до екологічних податків відповідно до методологічних підходів. У результаті це обмежує повноту відображення фіскальних інструментів, пов'язаних із впливом на довкілля, та знижує аналітичну узгодженість показників.

Отже, за наявності в перспективі структурованої інформації за видами підакцизних товарів для КБК 14040000 з'явиться можливість їх подальшого

використання в побудові ЕТЕА, що підвищить якість аналітичних оцінок. Особливої уваги потребує код 14040200 (акцизний податок з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлю підакцизних товарів (крім тютюнових виробів)), щодо якого доцільно забезпечити окреме виділення надходжень від пального й алкогольних напоїв, оскільки саме ці товарні групи формують його наповнення. Така деталізація дозволить підвищити точність ідентифікації екологічно релевантних податків і розширити можливості їх аналітичного використання.

2. Викиди двоокису вуглецю

Для податку, який справляється за викиди в атмосферне повітря двоокису вуглецю стаціонарними джерелами забруднення, застосовується прямий метод розподілу за видами економічної діяльності на основі даних ДПС щодо платників податків за забруднення відповідно до їх основного виду економічної діяльності.

Такий підхід відповідає принципу «забруднювач платить», оскільки забезпечує безпосереднє віднесення податкового навантаження до суб'єктів, діяльність яких спричиняє викиди в атмосферне повітря, та дозволяє більш точно ідентифікувати джерела екологічного впливу. Це підвищує обґрунтованість аналітичних оцінок і сприяє формуванню ефективної екологічної податкової політики.

6. Інші платежі, збори у сфері енергетики. Історичні коди

1. Статті надходжень до бюджету, які не є податками, пов'язаними з екологією, у сфері енергетики, але відображаються в ЕТЕА як «Інші платежі, збори у сфері енергетики», наведено в таблиці 4 додатка 8 до цих Методологічних положень. До цієї групи платежів включено плату за ліцензії для КБК 22011, 22013 [30], які характеризують плату за право провадження діяльності в енергетиці та на ринку пального.

Нормативно-правова база: Закон України «Про ринок електричної енергії» [6], Закон України «Про ринок природного газу» [7], Закон України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, спиртових дистилятів, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та пального» [8].

Платниками є суб'єкти господарювання (юридичні особи та фізичні особи-підприємці), які працюють у секторі енергетики та паливно-енергетичного комплексу – компанії, що здійснюють діяльність у сфері передачі електроенергії або транспортування газу, виробники пального, підприємства оптової торгівлі, роздрібні мережі, власники складів для зберігання пального.

2. Історичні коди у сфері енергетики наведено в таблиці 5 додатка 9 до цих Методологічних положень.

У чинній структурі Класифікації доходів бюджету [31] зберігаються ретроспективні (історичні) коди бюджетної класифікації. Їх функціональне

призначення полягає в забезпеченні належного адміністрування й обліку надходжень у випадках погашення податкового боргу минулих періодів, подання платниками уточнюючих податкових декларацій, а також під час виконання судових рішень за правовідносинами, що виникли в минулі періоди. Надходження до бюджету, обліковані за історичними кодами бюджетної класифікації, можуть бути використані для формування інформації за попередні періоди, що дозволяє забезпечити порівнянність даних у часі та коректне відображення динаміки бюджетних показників.

Кошти, отримані від продажу частин установленної кількості викидів парникових газів, передбаченого статтею 17 Кіотського протоколу до Рамкової конвенції ООН про зміну клімату (КБК 24062400), – це історичний код щодо обліку доходів державного бюджету від міжнародних операцій з торгівлі квотами на викиди в межах механізмів Кіотського протоколу. Нормативно-правова база – Кіотський протокол до Рамкової конвенції ООН про зміну клімату (ратифікований Україною у 2004 році).

VII. Податки, пов'язані з екологією, у сфері транспорту

Опис податків, пов'язаних з екологією, у сфері транспорту:

правове регулювання податків, пов'язаних з екологією, у сфері транспорту в Україні здійснюється на підставі: ПКУ – розділ VI «Акцизний податок», розділ XII «Податок на майно» у частині статті 267. «Транспортний податок» і статті 268¹ «Збір за місця для паркування транспортних засобів» [21]; БКУ – статей 29, 64, які визначають порядок зарахування відповідних надходжень до бюджетів [22]; МКУ – у частині оподаткування при ввезенні товарів на митну територію України [23]; Законів України «Про Митний тариф України» (для ідентифікації кодів УКТ ЗЕД) [9] та «Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування» [20].

Відповідно до підпункту 215.1 ПКУ [21], транспортні засоби та кузови для моторних транспортних засобів належать до підакцизних товарів, а отже, підлягають оподаткуванню акцизним податком незалежно від їх походження (виробництво в Україні або імпорт).

Перелік податків, пов'язаних з екологією, у сфері транспорту із зазначенням коду за ESA 2010 та розподілом податкових надходжень між бюджетами різних рівнів наведено в таблиці 6 додатка 10 до цих Методологічних положень. Для заповнення даних щодо податків, пов'язаних з екологією, у сфері транспорту використовується інформація Розділу I «Доходи» Звіту про виконання Зведеного бюджету України [31] за КБК, наведеними у графі 2 таблиці 6 додатка 10 до цих Методологічних положень., а для заповнення даних щодо акцизного податку на імпорт/ввізного мита з увезених на митну територію України транспортних засобів за видами транспортних засобів використовується інформація про митні надходження з акцизного податку на імпорт та ввізного мита за УКТ ЗЕД, наведена в таблицях 7, 8 додатків 11, 12 до цих Методологічних положень.

1. Акцизні податки на виробництво та імпорту транспортних засобів і кузовів для моторних транспортних засобів

1. Платники акцизного податку на транспортні засоби (підпункт 212.1 ПКУ [21]):

1) для вироблених в Україні транспортних засобів (Акцизний податок з вироблених в Україні транспортних засобів (КБК 14020800), кузовів для моторних транспортних засобів (КБК 14021000)):

суб'єкти господарювання (S11, S13 за KICE) – виробники транспортних засобів, кузовів для моторних транспортних засобів, які здійснюють їх виготовлення на митній території України та реалізацію; виробники, що здійснюють складання транспортних засобів із машинокомплектів, якщо результатом є підакцизний товар. Ключовою ознакою платника є факт виробництва та реалізації підакцизного транспортного засобу, кузова для моторного транспортного засобу, а не факт його реєстрації чи використання. Для кузовів для моторних транспортних засобів платник визначається незалежно від подальшого використання кузова (складання, ремонт, модернізація);

2) для ввезених транспортних засобів (Акцизний податок з ввезених на митну територію України транспортних засобів (КБК 14030800), Кузовів для моторних транспортних засобів (КБК 14031000)):

особи (S11, S14, S13, S15, S2 за KICE), які ввозять транспортні засоби, кузова для моторних транспортних засобів на митну територію України у митному режимі імпорту; декларанти або уповноважені ними особи. При цьому платником може бути як суб'єкт господарювання, так і фізична особа, якщо вона здійснює імпорту підакцизного товару. У разі імпорту транспортних засобів операція пов'язана із сектором S2 «інший світ» (нерезиденти), однак безпосередніми платниками можуть виступати резидентні інституційні одиниці України, які є уповноваженими представниками нерезидентів (митні брокери або інші представники, які діють від імені та за дорученням реального власника/імпортера вантажу).

2. Об'єкт оподаткування – реалізація транспортних засобів, кузовів для моторних транспортних засобів, вироблених в Україні; увезення транспортних засобів, кузовів для моторних транспортних засобів на митну територію України. Операції з подальшого перепродажу транспортних засобів, кузовів для моторних транспортних засобів не формують нового об'єкта акцизного оподаткування, оскільки податок справляється одноразово.

3. Дата виникнення податкового зобов'язання: для транспортних засобів, вироблених в Україні – дата їх реалізації виробником; для імпортованих транспортних засобів – дата подання митної декларації для митного оформлення. Зазначені дати є визначальними для віднесення податкових

надходжень до відповідного звітнього періоду. Отже, податкові надходження фіксуються саме в тому звітному періоді, коли виникло правове зобов'язання щодо їх сплати внаслідок реалізації або імпорту транспортних засобів, незалежно від моменту фактичного зарахування коштів на бюджетні рахунки, що відповідає вимогам параграфу 4.26 ESA 2010.

Акцизний податок на транспортні засоби зараховується до державного бюджету.

4. Характеристика бази оподаткування

База оподаткування для акцизних податків на транспортні засоби та кузови для моторних транспортних засобів (таблиця 7 додатку 11 до цих Методологічних положень) відповідає вимогам ЕТЕА, оскільки встановлюється у фіксованих сумах у євро за фізичну одиницю виміру. При цьому для окремих категорій транспортних засобів застосовуються коригувальні коефіцієнти залежно від технічних характеристик та строку експлуатації транспортного засобу.

Для легкових автомобілів товарної позиції 8703 УКТ ЗЕД, оснащених двигунами внутрішнього згоряння, вартість акцизного податку визначається шляхом застосування базової ставки податку з урахуванням коефіцієнта об'єму двигуна та коефіцієнта віку транспортного засобу (кількість повних років його використання). Базова ставка встановлюється у фіксованій сумі в євро за один транспортний засіб та диференціюється залежно від типу двигуна та об'єму циліндрів двигуна внутрішнього згоряння. Для бензинових двигунів окремо визначаються ставки для транспортних засобів з об'ємом двигуна до та понад 3000 куб. сантиметрів, а для дизельних двигунів – до та понад 3500 куб. сантиметрів.

Для інших категорій транспортних засобів (автобусів, вантажних автомобілів, мотоциклів, електромобілів, кузовів, причепів тощо) застосовуються окремі специфічні ставки акцизного податку, установлені у фіксованих сумах – за 1 куб. сантиметр об'єму двигуна або за 1 кВт·год ємності акумулятора, або за одиницю транспортного засобу.

Для окремих категорій транспортних засобів товарних позицій 8702 та 8704 за УКТ ЗЕД законодавством передбачено застосування підвищувальних коефіцієнтів залежно від строку експлуатації транспортного засобу. Зокрема, для автобусів товарної позиції 8702, що перебували у використанні понад 8 років, застосовується коефіцієнт 50, а для окремих категорій вантажних транспортних засобів товарної позиції 8704 – коефіцієнти 40 (віком від 5 до 8 років) та 50 (віком понад 8 років).

Такий механізм забезпечує підвищене податкове навантаження на транспортні засоби із тривалішим строком експлуатації, які, як правило, характеризуються нижчими екологічними стандартами, вищим рівнем споживання пального та більшими обсягами викидів забруднюючих речовин та CO₂, що відповідає методологічним підходам ЕТЕА, оскільки вік транспортного засобу виступає проксі індикатором його потенційного негативного впливу на навколишнє природне середовище.

Транспортні засоби товарної позиції 8703 УКТ ЗЕД, оснащені виключно електричними двигунами (електромобілі), оподатковуються за окремими спеціальними ставками, визначеними за 1 кВт·год ємності акумулятора, без застосування вікових коефіцієнтів.

Брак підвищувальних вікових коефіцієнтів для електромобілів у системі акцизного оподаткування України пояснюється пріоритетом державної політики щодо стимулювання низьковуглецевого транспорту та скорочення прямих викидів CO₂ у транспортному секторі. Такий підхід загалом відповідає сучасній кліматичній політиці ЄС, спрямованій на підтримку електричного транспорту та декарбонізацію транспортного сектору, та відповідає вимогам пакету законодавства «Fit for 55» (частина Європейської зеленої угоди) [55], що має на меті скоротити викиди парникових газів на 90% до 2050 року.

Водночас пільгове оподаткування електромобілів не усуває екологічних ризиків, пов'язаних із утилізацією акумуляторних батарей. У разі неналежного поводження відпрацьовані літій-іонні акумулятори можуть становити джерело забруднення важкими металами та токсичними хімічними сполуками. У зв'язку з цим сучасна екологічна політика ЄС поступово переходить від моделі виключно податкового стимулювання електромобілів до концепції повного життєвого циклу акумуляторів, що включає вимоги щодо збору, переробки, повторного використання та екологічно безпечної утилізації акумуляторів відповідно до Регламенту (ЄС) 2023/1542 від 12 липня 2023 року щодо батарейок та відпрацьованих батарейок [54].

2. Ввізне мито на транспортні засоби

1. Платники ввізного мита на транспортні засоби (пункти 33, 35 статті 4; стаття 276 МКУ [23]): юридична особа – резидент або нерезидент, що імпортує транспортний засіб; фізична особа, яка здійснює ввезення транспортного засобу; уповноважений представник декларанта. Платники збору відносяться до секторів S11, S14, S12, S13, S15, S2 за KICE.

ПКУ (стаття 9 ПКУ) [21] визначає мито як загальнодержавний податок, однак порядок його адміністрування регулюється МКУ [23]. Отже, із правової точки зору платником є декларант, але економічний тягар податку несе особа, яка набуває транспортний засіб у власність.

2. Об'єкт та база оподаткування

1) об'єкт оподаткування – Класифікація транспортних засобів здійснюється відповідно до УКТ ЗЕД згідно із Законом України «Про Митний тариф України». Об'єктом оподаткування ввізним митом є товари, що ввозяться на митну територію України:

автомобільний транспорт (група 87 УКТ ЗЕД),
залізничний рухомий склад (група 86 УКТ ЗЕД),
повітряні судна (група 88 УКТ ЗЕД),
морські та річкові судна (група 89 УКТ ЗЕД);

2) база оподаткування – для транспортних засобів застосовується адвалорна ставка, тобто база дорівнює митній вартості. Митна вартість визначається відповідно до статей 49–64 МКУ [23] на основі: ціни договору, витрат на транспортування, страхування, інших складових, передбачених МКУ.

3. Дата виникнення податкового зобов'язання – дата подання митної декларації для митного оформлення (відповідає принципу нарахування, визначеному методологією ESA 2010). Ввізне мито належить до доходів загального фонду Державного бюджету України.

4. Порядок обчислення податку

Ставки ввізного мита встановлюються Законом України «Про Митний тариф України» [9]. Ставки ввізного мита для транспортних засобів – адвалорні (у відсотках від митної вартості), обчислення здійснює декларант самостійно. Контроль правильності розрахунку здійснюють митні органи.

Ввізне мито на транспортні засоби для рахунку ЕТЕА розраховується як сума ввізного мита за товарними позиціями, зазначеними в таблиці 8 додатка 12 до цих Методологічних положень.

У структурі транспортних податків ЕТЕА України імпордне мито охоплює всі види транспортних засобів відповідно до Розділу XVII УКТ ЗЕД, проте фактичні бюджетні надходження формуються переважно в сегменті автомобільного транспорту (група 87 УКТ ЗЕД), тоді як для повітряного, морського та частково залізничного транспорту застосовуються нульові або знижені ставки, що зумовлює низький фіскальний ефект у цих підсекторах.

3. Транспортні податки з фізичних і юридичних осіб

1. Платники транспортного податку (підпункт 267.1.1 статті 267 ПКУ [21]) – фізичні та юридичні особи, у тому числі нерезиденти, які мають зареєстровані в Україні власні легкові автомобілі, що є об'єктами оподаткування (КБК 18011000 – Транспортний податок з фізичних осіб, КБК 18011100 – Транспортний податок з юридичних осіб). У разі придбання об'єкта оподаткування протягом року податок сплачується новим власником починаючи з місяця виникнення права власності. Платники транспортних податків належать до секторів S11, S14, S12, S13, S15, S2 за KICE.

2. Об'єкт оподаткування – легкові автомобілі, які відповідають одночасно таким критеріям:

з року випуску яких минуло не більше п'яти років (включно) на початок податкового (звітного) року;

середня ринкова вартість яких перевищує 375 розмірів мінімальної заробітної плати, установлені на 01 січня відповідного податкового року. Щороку Міністерство економіки публікує перелік таких автомобілів із зазначенням марки, моделі, року випуску, об'єму двигуна та типу пального.

3. Дата виникнення податкового зобов'язання – з 1 січня податкового (звітного) року щодо транспортних засобів, які станом на цю дату є об'єктами оподаткування, або з місяця виникнення права власності щодо транспортних засобів, придбаних протягом податкового (звітного) року. Такий порядок відповідає принципу нарахування, визначеному методологією ESA 2010, оскільки податкове зобов'язання визнається в періоді виникнення об'єкта оподаткування, незалежно від дати фактичної сплати податку. Податок сплачується до бюджетів відповідних територіальних громад за місцем реєстрації транспортних засобів.

4. Характеристика бази оподаткування

Базою оподаткування є легковий автомобіль, що є об'єктом оподаткування та підпадає під критерії об'єкта оподаткування. Якщо транспортний засіб набувається протягом року, то база оподаткування виникає із дня набуття права власності на такий транспортний засіб.

Ставка податку встановлюється з розрахунку на календарний рік у фіксованій сумі в гривнях за кожен легковий автомобіль, що є об'єктом оподаткування (рівень ставки наведено в ПКУ [21]). Ця ставка однакова для фізичних і юридичних осіб.

Транспортний податок в Україні належить до категорії податків на володіння транспортними засобами, який сплачується щорічно, що відповідає загальному підходу, який використовується у державах-членах ЄС, проте в ЄС не існує єдиного регламенту, який би уніфікував щорічні податки на володіння приватними легковими автомобілями, й це питання залишається в компетенції національних урядів кожної країни ЄС.

Водночас цей податок має виключно фіскальний характер (податок на розкіш), тоді як у країнах ЄС подібні податки є інструментом екологічного регулювання (сплата за забруднення повітря) й дедалі більше орієнтовані на прямі екологічні характеристики транспортного засобу, а база оподаткування враховує рівень викидів двоокису вуглецю, а також екологічний клас EURO, тип, об'єм і потужність двигуна, масу транспортного засобу, тип пального.

4. Збір під час набуття права власності на легкові автомобілі

1. Платники збору під час набуття права власності на легкові автомобілі (КБК 24140300) (пункт 7 статті 1 Закону України «Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування» [20]) – підприємства, установи, організації та фізичні особи, які набувають право власності на легковий автомобіль, що підлягає першій державній реєстрації в Україні (тобто раніше не був зареєстрований на території України). Платники збору належать до секторів S11, S14, S12, S13, S15 і в окремих випадках S2 за KICE.

2. Об'єкт оподаткування – операція набуття права власності на легковий автомобіль (нового або вживаного) при першій державній реєстрації в Україні.

Не оподатковуються легкові автомобілі, оснащені виключно електричними двигунами (одним або декількома).

3. Дата виникнення податкового зобов'язання – на момент набуття права власності на легковий автомобіль, тобто при проведенні першої державної реєстрації автомобіля в Україні. Збір повинен бути сплачений до реєстрації авто. Надходження до бюджету – збір при набутті права власності на легкові автомобілі є складовою системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. Цей обов'язковий платіж сплачується до Пенсійного фонду України.

4. Характеристика бази оподаткування

База оподаткування – вартість автомобіля, визначена відповідно до договору купівлі-продажу, договору міни (бартеру), довідки митних органів, акта експертної оцінки вартості автомобіля або інших документів, що підтверджують цю вартість, але не нижче митної вартості в разі імпорту.

Вартість збору під час набуття права власності на легкові автомобілі визначається шляхом множення вартості легкового автомобіля (без ПДВ) на відповідну ставку податку залежно від цінової категорії транспортного засобу.

Ставка податку визначається з урахування прожиткового мінімуму для працездатних осіб, установленого на 1 січня звітного року: 3 % – для автомобілів вартістю до 165 прожиткових мінімумів включно, 4 % – понад 165 до 290 прожиткових мінімумів включно, 5 % – понад 290 прожиткових мінімумів. Загальна сума збору формується як сума податкових зобов'язань за всіма видами легкових автомобілів. Конкретні суми визначаються, зважаючи на прожитковий мінімум для працездатних осіб, установлений на 1 січня звітного року.

Збір сплачується незалежно від того, чи є автомобіль новим, чи вживаним, за умови його першої реєстрації в Україні.

У ЄС не існує єдиної уніфікованої директиви щодо обов'язкових ставок чи єдиної структури реєстраційних податків під час набуття права власності на легкові автомобілі, це сфера суверенної податкової політики держав-членів.

Водночас диференціація ставок у країнах ЄС переважно залежить не від вартості автомобіля, а від показників сертифікованих викидів двоокису вуглецю (грам двоокису вуглецю на кілометр), офіційно вимірюваних за уніфікованим європейським стандартом WLTP (Всесвітня узгоджена методика випробувань для легкових автомобілів) (пункт 3 Додатку 1 Регламенту (ЄС) 2019/631 від 17 квітня 2019 року про встановлення стандартів ефективності викидів CO₂ для нових легкових автомобілів та нових легких комерційних автомобілів [62]. У ЄС для кожної одиниці виробленого транспортного засобу за її унікальним ідентифікаційним номером завод-виробник генерує сертифікат відповідності, у який уносяться офіційні результати випробувань за WLTP і одночасно інтегруються в загальноєвропейські цифрові реєстри. Сертифікат відповідності є головним супровідним документом для реєстрації авто в будь-якій країні ЄС. Надалі зафіксований заводом-виробником показник питомої

емісії двоокису вуглецю виступає юридично закріпленою базою оподаткування. Фіскальні органи країн-членів ЄС використовують дані сертифіката відповідності для диференціації ставок реєстраційних зборів і адміністрування щорічних транспортних податків за прогресивною шкалою.

Механізм щодо повного звільнення від оподаткування автомобілів, оснащених виключно електричними двигунами в Україні, є прямим виконанням вимог підпункту 5 (а) статті 1 Регламенту (ЄС) 2019/631 [62] щодо досягнення 100% скорочення викидів двоокису вуглецю до 2035 року для легкових автомобілів та фургонів, який зобов'язує країни створювати дієві фінансові стимули для прискорення виходу на ринок транспорту з нульовим рівнем викидів, а також корелює з фундаментальними принципами Повідомлення Єврокомісії COM (2012) 756 final [63] у частині усунення транскордонних податкових бар'єрів на спільному ринку.

5. Збір за місця для паркування транспортних засобів

1. Платники збору за місця для паркування транспортних засобів (КБК 18020000) (підпункт 268¹.1.1 статті 268¹ ПКУ):

юридичні особи, їх філії (відділення, представництва);

фізичні особи-підприємці, які відповідно до рішення сільської, селищної, міської ради (або ради об'єднаної територіальної громади) організовують та проводять діяльність із забезпечення паркування транспортних засобів на майданчиках для платного паркування та спеціально відведених автостоянках.

Платники збору належать до секторів S11, S14, S12, S13, S15 за KICE.

2. Об'єкт оподаткування:

земельна ділянка, спеціально відведена для здійснення паркування транспортних засобів (за рішенням органу місцевого самоврядування), за винятком площі земельної ділянки, яка відведена для безоплатного паркування транспортних засобів, передбачених статтею 30 Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» [18];

комунальні гаражі, стоянки, паркінги (будівлі, споруди чи частини), побудовані за рахунок місцевого бюджету, якщо вони використовуються для забезпечення паркування транспортних засобів.

3. Дата виникнення податкового зобов'язання – за фактом провадження діяльності з надання послуг паркування за кожний день протягом звітного (податкового) кварталу. Такий порядок відповідає принципу нарахування, визначеному методологією ESA 2010, оскільки податкове зобов'язання виникає у звітному періоді, у якому здійснюється діяльність. Збір сплачується щоквартально за місцезнаходженням об'єкта оподаткування (тобто за адресою земельної ділянки/паркінгу) і зараховується до місцевих бюджетів.

4. Характеристика бази оподаткування

База оподаткування – площа земельної ділянки; площа комунальних гаражів, стоянок, паркінгів (будівель, споруд, їх частин).

Ставка збору та порядок сплати збору до бюджету встановлюють відповідні сільська, селищна, міська ради. Ставки збору встановлюються за кожний день провадження діяльності із забезпечення паркування транспортних засобів у гривнях за 1 кв. метр площі земельної ділянки, відведеної для організації та провадження такої діяльності, у розмірі до 0,075 відсотка мінімальної заробітної плати, установлені законом на 1 січня податкового (звітного) року. Ставка збору залежить від місцезнаходження та площі спеціально відведеного місця для паркування транспортних засобів, кількості місць для паркування транспортних засобів та їх заповнюваності.

Збір за місця для паркування транспортних засобів узгоджується із підходами ЄС, де держави та муніципалітети самостійно визначають моделі паркувальних платежів. Крім того, наявність такого збору відповідає політиці ЄС у сфері сталої міської мобільності – Новій рамковій програмі міської мобільності ЄС [67] та Планам сталої міської мобільності [68] як інструменту зменшення використання приватного автотранспорту та стимулювання більш екологічних видів мобільності. Платне паркування підвищує вартість використання приватного автомобіля в містах; через це частина людей може відмовлятися від регулярного використання авто; натомість зростає використання громадського транспорту або інших менш забруднюючих способів пересування. Отже, база оподаткування збору за місця для паркування транспортних засобів відповідає методології ЕТЕА.

6. Методологія розподілу податків, пов'язаних з екологією, у сфері транспорту за КВЕД

1. Розподіл податків, пов'язаних з екологією, у сфері транспорту за видами економічної діяльності ґрунтується на поєднанні двох базових методологічних підходів:

принципу фактичного платника податку;

принципу ідентифікації кінцевого користувача транспортного засобу.

Застосування зазначених підходів забезпечує віднесення податкових надходжень до відповідних інституційних секторів та видів економічної діяльності, діяльність яких пов'язана з використанням транспортних засобів і, відповідно, потенційним негативним впливом на довкілля.

2. Розподіл за принципом фактичного платника податків

До цієї групи належать:

податки на володіння легковими автомобілями – транспортний податок з фізичних осіб (КБК 18011000), транспортний податок з юридичних осіб (КБК 18011100);

податок на реєстрацію легкових автомобілів – збір під час набуття права власності на легкові автомобілі (КБК 24140300);

податок на володіння транспортною інфраструктурою – збір за місця для паркування транспортних засобів (КБК 18020000).

За своєю економічною сутністю це податки на володіння об'єктами, які потенційно створюють негативний вплив на довкілля (викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря, шумове навантаження, використання міського простору, інтенсифікація транспортних потоків). Вони не пов'язані безпосередньо з обсягом використання транспортного засобу, але відображають сам факт його існування у власності платника податку.

Для цієї групи податків застосовується прямий метод розподілу за видами економічної діяльності на основі даних ДПС, оскільки платники податків є юридичними власниками і одночасно фактичними користувачами транспортних засобів/транспортної інфраструктури.

Розподіл за КВЕД здійснюється ДПС відповідно до основного виду економічної діяльності платників податків. У даних, які отримує Держстат, міститься інформація про фізичних осіб та фізичних осіб-підприємців, які формують сектор домашні господарства, та юридичних осіб за видами економічної діяльності. Отже, сума податку для певного КВЕД дорівнює загальній сумі сплачених сум цього податку всіма юридичними особами, для яких цей КВЕД є основним видом діяльності.

3. Розподіл за принципом ідентифікації кінцевого користувача транспортного засобу

Цей підхід застосовується до податків, що виникають на етапі виробництва або імпорту транспортних засобів:

акцизні податки на виробництво транспортних засобів (КБК 14020800) та кузовів для моторних транспортних засобів (КБК 14021000);

акцизні податки на імпорт транспортних засобів (КБК 14030800) та кузовів для моторних транспортних засобів (КБК 14031000);

ввізне мито (КБК 15010000) – загальний код, який потребує виділення інформації про транспортні засоби.

У разі виробництва та імпорту юридичний платник податку (виробник або імпортер транспортних засобів) не є кінцевим економічним користувачем транспортного засобу. Тому розподіл за КВЕД здійснюється на основі ідентифікації кінцевого власника (користувача) транспортного засобу.

Оскільки бюджетна класифікація містить агреговані коди щодо надходжень до бюджету, для коректного розподілу за КВЕД необхідна деталізація даних щодо акцизного податку/ввізного мита за видами транспортних засобів, наведеними в таблицях 7, 8 додатків 11, 12 до цих Методологічних положень, на основі адміністративних даних.

Необхідність деталізації даних за видами транспортних засобів зумовлена тим, що різні категорії транспортних засобів використовуються різними секторами економіки за КІСЕ та видами економічної діяльності за КВЕД, а отже, мають різні типи кінцевих користувачів. Без такої деталізації неможливо забезпечити коректний розподіл надходжень акцизного податку за КВЕД відповідно до фактичного економічного використання транспортних засобів.

Зокрема, легкові автомобілі переважно використовуються домашніми господарствами та суб'єктами сфери послуг, вантажні транспортні засоби – підприємствами транспорту, логістики, будівництва та промисловості, автобуси – у сфері пасажирських перевезень, а спеціалізовані транспортні засоби – у відповідних галузях економіки. Брак розподілу за видами транспортних засобів призводить до спотворення структури податкового навантаження за видами економічної діяльності.

4. За КБК 14020800 (акцизний податок з вироблених в Україні транспортних засобів) не здійснюється розподіл податкових надходжень за видами економічної діяльності за КВЕД, що зумовлено браком деталізованих даних ДПС щодо надходжень акцизного податку в розрізі окремих категорій транспортних засобів.

Водночас ПКУ (розділ VI «Акцизний податок») [20] передбачає диференціацію таких надходжень за групами продукції відповідно до УКТ ЗЕД, зокрема: пасажирські автобуси та інші транспортні засоби для перевезення десяти і більше осіб (УКТ ЗЕД 8702); легкові автомобілі та інші транспортні засоби для перевезення людей (УКТ ЗЕД 8703); вантажні автомобілі (УКТ ЗЕД 8704); кузови для легкових автомобілів (УКТ ЗЕД 8707); мотоцикли, мопеди, велосипеди з двигуном (УКТ ЗЕД 8711), причепа та напівпричепа для кемпінгів (УКТ ЗЕД 8716) (таблиця 7 додатку 11 до цих Методологічних положень).

Отже, невідповідність між наявною класифікаційною деталізацією даних щодо акцизного податку на виробництво транспортних засобів, передбаченою податковим законодавством, і фактично доступною інформацією обмежує можливості проведення поглибленого аналізу структури податкових надходжень та оцінювання податкового навантаження в розрізі видів економічної діяльності за КВЕД.

Дані за КБК 14020800 (акцизний податок з вироблених в Україні транспортних засобів) буде віднесено до категорії NAL «Не розподілені за видами економічної діяльності».

5. Дані Держмитслужби щодо сплати акцизного податку на імпорт і ввізного мита на транспортні засоби за видами транспортних засобів згідно з кодами УКТ ЗЕД, наведеними в таблицях 7, 8 додатків 11, 12 до цих Методологічних положень, будуть використані для розподілу за КВЕД даних за КБК 14030800 та КБК 15010000, які є загальними кодами, що включають різні види транспортних засобів і тому безпосередньо не можуть бути використані для розподілу даних за КВЕД.

6. Легкові автомобілі (УКТ ЗЕД 8703) та кузови для моторних транспортних засобів (УКТ ЗЕД 8707 – хоча товарна позиція 8707 уключає також і кабіни для вантажівок або тракторів, акцизний податок за цією статтею ПКУ нараховується тільки на кузови для легкових автомобілів).

Для легкових автомобілів (імпорт) та кузовів для моторних транспортних засобів (виробництво та імпорт) акцизний податок і ввізне мито можуть бути розподілені пропорційно структурі розподілу за КВЕД податку «Збір під час набуття права власності на легкові автомобілі» (КБК 24140300):

визначається структура надходжень до бюджету за КІСЕ для КБК «Збір під час набуття права власності на легкові автомобілі». Отримані частки використовуються для подальшого розподілу сум акцизного податку та ввізного мита за КІСЕ. Сума акцизного податку на імпорт/ввізного мита на легкові автомобілі та виробництво/імпорт кузовів для легкових автомобілів для певного сектору за КІСЕ дорівнює загальній сумі акцизного податку на імпорт/ввізного мита на легкові автомобілі та виробництво/імпорт кузовів для легкових автомобілів, помноженій на частку відповідного сектору за КІСЕ для КБК «Збір під час набуття права власності на легкові автомобілі». На основі проведених розрахунків для акцизного податку на імпорт/ввізного мита на легкові автомобілі та виробництво/імпорт кузовів для легкових автомобілів здійснюється розподіл надходжень між сектором домашні господарства (S.14) та іншими інституційними секторами економіки (S.11, S.12, S.13, S.15).

Розподіл за КВЕД для секторів економіки S.11, S.12, S.13, S.15 для акцизного податку на імпорт/ввізного мита на легкові автомобілі та виробництво/імпорт кузовів для легкових автомобілів здійснюється пропорційно структурі розподілу за КВЕД податку «Збір під час набуття права власності на легкові автомобілі».

Такий підхід є методологічно обґрунтованим, оскільки саме перша реєстрація легкового автомобіля або кузова відображає передачу транспортного засобу кінцевому користувачу та дозволяє ідентифікувати фактичний сектор економіки та вид економічної діяльності, де транспортний засіб буде використовуватися. Це забезпечує узгодженість розподілу податкових надходжень із принципом кінцевого користувача.

7. Інші види транспортних засобів

1) до цієї групи належать: автобуси (УКТ ЗЕД 8702), вантажні автомобілі (УКТ ЗЕД 8704), спеціальні автомобілі (УКТ ЗЕД 8705), шасі з установленими двигунами для моторних транспортних засобів товарних позицій 8701–8705 (УКТ ЗЕД 8706), кузови (включаючи кабіни) для моторних транспортних засобів товарних позицій 8701–8705 (УКТ ЗЕД 8707), частини та пристрої моторних транспортних засобів товарних позицій 8701–8705 (УКТ ЗЕД 8708), мотоцикли (УКТ ЗЕД 8711), локомотиви (УКТ ЗЕД 8601–8603), вагони пасажирські та вантажні (УКТ ЗЕД 8604–8606), літаки, гелікоптери (УКТ ЗЕД 8801, 8802), частини літальних апаратів (УКТ ЗЕД 8803), морські та річкові судна (УКТ ЗЕД 8901–8906), яхти, катери (УКТ ЗЕД 8903);

2) розподіл за КВЕД для автобусів (УКТ ЗЕД 8702), вантажних автомобілів (УКТ ЗЕД 8704), спеціальних автомобілів (УКТ ЗЕД 8705),

мотоциклів (УКТ ЗЕД 8711), шасі, кузовів, частин для моторних транспортних засобів товарних позицій 8701–8705 (УКТ ЗЕД 8706-8708).

Можливим методологічним підходом до розподілу акцизного податку на імпорт та ввізного мита на зазначені види транспортних засобів за видами економічної діяльності є використання мікроданих про транспортні засоби (нові та транспортні засоби, що були у використанні), уперше зареєстровані у звітному році, із зазначенням інформації про їх власників.

У разі наявності таких мікроданих для кожного транспортного засобу ідентифікується власник – юридична особа, фізична особа або фізична особа-підприємець. Для юридичних осіб за кодом ЄДРПОУ визначається основний вид економічної діяльності за КВЕД. Фізичні особи та фізичні особи-підприємці відповідно до КІСЕ зараховуються до сектору домашніх господарств (S.14).

Далі дані щодо кількості транспортних засобів, уперше зареєстрованих у звітному році, агрегуються за видами транспортних засобів та видами економічної діяльності. На основі отриманої структури визначається частка транспортних засобів кожного виду, що припадає на відповідний КВЕД.

Сума акцизного податку на імпорт або ввізного мита за кожним видом транспортного засобу (відповідно до коду УКТ ЗЕД) у розрізі видів економічної діяльності визначається пропорційно до цієї структури шляхом множення загальної суми відповідного платежу за певним кодом УКТ ЗЕД на частку кількості транспортних засобів за цим кодом, що припадає на відповідний КВЕД, у загальній кількості таких транспортних засобів.

Такий підхід є методологічно обґрунтованим, оскільки інформація про першу реєстрацію дає змогу безпосередньо встановити власника транспортного засобу на момент його введення в економічний обіг та виникнення права власності. Водночас його застосування потребує наявності відповідних мікроданих з ідентифікацією власника транспортного засобу та можливістю його віднесення до відповідного інституційного сектору економіки, а для юридичних осіб – до виду економічної діяльності за КВЕД.

На цей час необхідних мікроданих для здійснення такого розподілу за видами економічної діяльності немає. У зв'язку з цим суми акцизного податку на імпорт та ввізного мита для автобусів, вантажних автомобілів, спеціальних автомобілів, а також шасі, кузовів, частин до них та мотоциклів належать до категорії NAL («Не розподілені за видами економічної діяльності»).

У подальшому, за умови отримання відповідних мікроданих, зазначений підхід може бути використаний для вдосконалення методології розподілу цих надходжень за видами економічної діяльності та інституційними секторами економіки;

3) інші види транспортних засобів будуть віднесені до секції Н «Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність» за КВЕД, зокрема до розділів:

49 «Наземний і трубопровідний транспорт» – для локомотивів і вагонів (УКТ ЗЕД 8601–8606);

50 «Водний транспорт» – для морських та річкових суден (УКТ ЗЕД 8901–8906);

51 «Авіаційний транспорт» – для літаків, гелікоптерів та їх частин (УКТ ЗЕД 8801–8803).

Дані щодо акцизного податку на імпорту/ввізного мита для причепів та напівпричепів для кемпінгів (УКТ ЗЕД 8716) будуть віднесені до сектору домашні господарства (S.14).

7. Історичні коди у сфері транспорту

Історичні коди у сфері транспорту, які наявні в чинній структурі Класифікації доходів бюджету [31], наведено в таблиці 5 додатка 9 до цих Методологічних положень. Надходження до бюджету, обліковані за історичними кодами бюджетної класифікації, можуть бути використані для формування інформації за попередні періоди, що дозволяє забезпечити порівнянність даних у часі та коректне відображення динаміки бюджетних показників.

VIII. Податки, пов'язані з екологією, у сфері забруднення навколишнього природного середовища

1. Опис податків, пов'язаних з екологією, у сфері забруднення навколишнього природного середовища

1. Правове регулювання податків, пов'язаних з екологією, у сфері забруднення навколишнього природного середовища здійснюється на підставі: ПКУ – розділ VIII Екологічний податок [21]; БКУ – статей 29, 64, 66, які визначають зарахування надходжень до бюджетів [22]; Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» [10].

Перелік податків, пов'язаних з екологією, у сфері забруднення навколишнього природного середовища із зазначенням коду за ESA 2010 та розподілом податкових надходжень між бюджетами різних рівнів наведено в таблиці 9 додатка 13 до цих Методологічних положень. Для заповнення даних використовується інформація Розділу I «Доходи» Звіту про виконання Зведеного бюджету України [31] за КБК, наведеними у графі 2 таблиці 9 додатка 13 до цих Методологічних положень.

Екологічні податки (КБК 19010000 за виключенням КБК 19011000)) класифікуються в ЕТЕА як податки за забруднення навколишнього природного середовища, оскільки їхня база оподаткування безпосередньо пов'язана з фізичними обсягами забруднення довкілля.

2. Платники податку (підпункт 240.1 статті 240 ПКУ [21]):

1) суб'єкти господарювання та інші платники, які здійснюють:

викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення;

скиди забруднюючих речовин безпосередньо у водні об'єкти;

розміщення відходів (крім розміщення окремих видів (класів) відходів як вторинної сировини, що розміщуються на власних територіях (об'єктах) суб'єктів господарювання);

утворення радіоактивних відходів, уключаючи вже накопичені (експлуатуючі організації (оператори) атомних електростанцій, уключаючи операторів дослідницьких реакторів);

тимчасове зберігання радіоактивних відходів їх виробниками понад установлений особливими умовами ліцензії строк;

2) не є платниками податку за утворення радіоактивних відходів (включаючи вже накопичені) суб'єкти діяльності у сфері використання ядерної енергії, які здійснюють поводження з радіоактивними відходами, що утворилися внаслідок Чорнобильської катастрофи, та державні спеціалізовані підприємства з поводження з радіоактивними відходами, основною діяльністю яких є зберігання, переробка та захоронення тих радіоактивних відходів, що перебувають у власності держави, а також дезактивація радіаційно-забруднених об'єктів;

3) діяльність підприємств, які забруднюють навколишнє природне середовище, базується на дозвільній системі, де підприємства повинні отримати дозвіл:

на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами. у якому чітко перелічені всі джерела (труби, котли, верстати). Для кожного джерела зазначено перелік речовин: двоокис вуглецю, метан, оксиди азоту, діоксид сірки тощо;

на спеціальне водокористування, у якому встановлюються гранично допустимі скиди для конкретних речовин (фосфати, нітрати, нафтопродукти тощо);

на здійснення операцій з оброблення відходів.

3. Відповідно до методології ESA 2010 та класифікації KICE основними платниками податків за забруднення навколишнього природного середовища є інституційні одиниці сектору S11, оскільки саме підприємства промисловості, енергетики, транспорту, добувної та переробної діяльності переважно здійснюють операції, що супроводжуються забрудненням навколишнього природного середовища.

Водночас окремі категорії платників можуть належати й до інших інституційних секторів, зокрема:

сектору S12 – коли фінансові установи мають у власності або експлуатації об'єкти зі стаціонарними джерелами забруднення чи інші об'єкти, що є об'єктами екологічного оподаткування;

сектору S13 – якщо бюджетні установи, державні органи або державні підприємства здійснюють діяльність, пов'язану з викидами, скидами, розміщенням відходів або експлуатацією об'єктів поводження з радіоактивними відходами;

сектору S14 – у разі здійснення господарської діяльності фізичними особами-підприємцями, які є платниками екологічного податку;

сектору S15 – у поодиноких випадках, якщо такі організації здійснюють діяльність, що супроводжується утворенням забруднення або відходів та підлягає екологічному оподаткуванню.

Для податку, пов'язаного з утворенням і тимчасовим зберіганням радіоактивних відходів, основними платниками є, як правило, великі державні або корпоративні оператори енергетичної галузі, які в системі ESA 2010 переважно класифікуються у секторі S11, а не S13, оскільки такі підприємства здійснюють ринкову діяльність і покривають витрати за рахунок реалізації продукції чи послуг, а окремі державні установи чи підприємства класифікуються в секторі S13.

4. Об'єкт оподаткування:

обсяги та види забруднюючих речовин, які викидаються в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення;

обсяги та види забруднюючих речовин, які скидаються безпосередньо у водні об'єкти;

обсяги та види (класи) розміщених відходів, крім обсягів та видів (класів) відходів як вторинної сировини, що розміщуються на власних територіях (об'єктах) суб'єктів господарювання;

обсяги та категорія радіоактивних відходів, що утворюються внаслідок діяльності суб'єктів господарювання та/або тимчасово зберігаються їх виробниками понад установлений особливими умовами ліцензії строк;

обсяги електричної енергії, виробленої експлуатуючими організаціями ядерних установок (атомних електростанцій).

5. Дата виникнення податкового зобов'язання – за результатами звітного (податкового) кварталу; на підставі фактичних обсягів забруднення, визначених відповідно до дозволів та первинного обліку. Такий порядок відповідає принципу нарахування, оскільки податкове зобов'язання виникає у тому звітному періоді, у якому фактично відбулося забруднення навколишнього природного середовища, незалежно від дати перерахування коштів до бюджету. Надходження до бюджету – зарахування відбувається одночасно до державного та місцевих бюджетів, а порядок розподілу коштів залежить від виду забруднення.

6. Характеристика бази оподаткування (таблиця 10 додатка 14 до цих Методологічних положень)

Механізм обчислення податків за забруднення навколишнього природного середовища в Україні ґрунтується на поєднанні фізичних показників

забруднення довкілля та відповідних ставок податку, установлених ПКУ [21]. Базовим принципом є залежність суми податкового зобов'язання від фактичного обсягу негативного впливу на довкілля, що відповідає принципу «забруднювач платить», закріпленому у європейській екологічній політиці, зокрема у статті 191(2) Договору про функціонування Європейського Союзу) [44]:

1) податок, який справляється за викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин стаціонарними джерелами забруднення (КБК 19010100)

Вартість податку визначається шляхом множення фактичного обсягу викидів кожної забруднюючої речовини на відповідну ставку податку за одну тонну такої речовини. Загальна сума податку формується як сума податкових зобов'язань за всіма видами забруднюючих речовин.

Отже, база оподаткування визначається у фізичних одиницях як фактичний обсяг викидів, до якого застосовуються диференційовані ставки податку залежно від виду забруднюючої речовини.

Забруднюючі речовини, визначені об'єктом оподаткування в Україні (підпункти 243.1, 243.2 ПКУ [21]), також уключені до переліку основних забруднюючих речовин, наведеного в Додатку II Директиви 2010/75/ЄС від 24 листопада 2010 року про промислові викиди (інтегроване запобігання та контроль забруднення) [56], зокрема, перелік охоплює такі ключові групи забруднюючих речовин, як оксиди сірки, оксиди азоту, метали та леткі органічні сполуки;

2) податок, який справляється за скиди забруднюючих речовин безпосередньо у водні об'єкти (КБК 19010200)

Вартість податку визначається шляхом множення фактичного обсягу скинутих забруднюючих речовин на відповідну ставку податку за одну тонну такої речовини. Додатково застосовується підвищувальний коефіцієнт у разі скидання забруднюючих речовин у ставки й озера, що відображає підвищений екологічний ризик для водних об'єктів із обмеженим водообміном. Загальна сума податку формується як сума податкових зобов'язань за всіма видами забруднюючих речовин.

Отже, база оподаткування визначається у фізичних одиницях як фактичний обсяг скинутих забруднюючих речовин, до якого застосовуються диференційовані ставки за одиницю кожної речовини та коригувальний коефіцієнт, що враховує обмежений водообмін водного об'єкта.

Порівняльний аналіз статті 245 ПКУ [21] та відповідних актів права ЄС свідчить, що забруднюючі речовини, визначені об'єктом оподаткування в Україні, також належать до категорій речовин, що підлягають екологічному регулюванню в ЄС, і узгоджуються із класифікацією забруднюючих речовин, наведеною у Водній рамковій директиві 2000/60/ЄС [57]. Зокрема, нітрати та фосфати зазначені в пункті 11 Додатка VIII, нафтопродукти охоплюються пунктом 12, а важкі метали – пунктом 7 цього ж Додатка. Крім того, свинець, нікель, кадмій і ртуть включені до переліку пріоритетних речовин у Додатку I

Директиви 2008/105/ЄС про стандарти екологічної якості у сфері водної політики [58].

Коригувальний коефіцієнт 1,5 для озер та ставків (підпункт 245.4 ПКУ [21]) відповідає вимогам статті 4 Водної рамкової директиви 2000/60/ЄС [57], яка зобов'язує держави-члени впроваджувати програми заходів для захисту, покращення та відновлення всіх масивів поверхневих вод. Оскільки озера та ставки належать до закритих (стоячих) водних екосистем з обмеженим водообміном, вони мають підвищену чутливість до евтрофікації та накопичення токсичних речовин. Підвищення ставки податку в 1,5 раза виконує роль регуляторного та фінансового інструменту згідно із принципом «забруднювач платить»;

3) податок, який справляється за розміщення відходів у спеціально відведених для цього місцях чи на об'єктах, крім розміщення окремих видів відходів як вторинної сировини (КБК 19010300)

Вартість податку визначається шляхом множення фактичного обсягу розміщених відходів кожного виду на відповідну ставку за одну тону. Додатково застосовуються коригувальні коефіцієнти, які враховують територіальне розташування місця видалення відходів, а також підвищувальний коефіцієнт у разі експлуатації звалищ, що не забезпечують повного захисту атмосферного повітря або водних об'єктів від забруднення. Загальна сума податку формується як сума податкових зобов'язань за всіма видами розміщених відходів. За розміщення відходів, на які не встановлено клас небезпеки, застосовується ставка податку, встановлена за розміщення відходів I класу небезпеки.

Отже, база оподаткування визначається у фізичних одиницях як фактичний обсяг розміщених відходів, до якого застосовуються диференційовані ставки за одиницю кожного виду відходу залежно від класу його небезпеки, територіальний коефіцієнт розташування та трикратний підвищувальний коефіцієнт для звалищ відходів, що не забезпечують повного виключення забруднення довкілля.

Диференціація ставок за класами небезпеки відходів (стаття 246 ПКУ [21]) безпосередньо пов'язана з вимогами статті 3 Директиви 2008/98/ЄС про відходи [59] щодо чіткого розділення відходів на «небезпечні» та «безпечні» на основі їхніх токсичних та хімічних властивостей. Норма ПКУ щодо оподаткування відходів, для яких не визначено рівень шкідливості, за ставкою I класу небезпеки відповідає європейському принципу обережності – це фундаментальне правило екологічного права ЄС, закріплене у статті 191 Договору про функціонування ЄС [44]. Його суть полягає в тому, що якщо діяльність або речовина потенційно може завдати шкоди довкіллю чи здоров'ю людей, але повних наукових даних про ступінь її небезпеки ще немає, держава повинна діяти за «найгіршим сценарієм» задля випередження ризиків.

Застосування трикратного коригувального коефіцієнта для необладнаних звалищ відповідає вимогам Директиви 1999/31/ЄС [60] про захоронення відходів. Зазначена Директива зобов'язує держави-члени мінімізувати

негативний вплив місць захоронення на довкілля, зокрема запобігати утворенню викидів парникових газів (метану). Оскільки звалища без належного інженерного захисту створюють критичні ризики для підземних вод і атмосферного повітря, підвищення ставки податку в 3 рази виконує роль регуляторного та фінансового інструменту згідно із принципом «забруднювач платить»;

4) податок, який справляється за утворення радіоактивних відходів (уключаючи вже накопичені) та/або тимчасове зберігання радіоактивних відходів їх виробниками понад установлений особливими умовами ліцензій строк (КБК 19010400)

Податок, який справляється за утворення радіоактивних відходів (уключаючи вже накопичені):

вартість податку для експлуатуючих організацій (операторів) атомних електростанцій визначається як сукупність кількох компонентів: податку за фактичний обсяг виробленої електричної енергії, платежів за передачу на зберігання низько-, середньо- та високоактивних радіоактивних відходів, а також окремого компонента, пов'язаного з накопиченими до 1 квітня 2009 року радіоактивними відходами. Для різних категорій відходів застосовуються диференційовані коригувальні коефіцієнти та показники собівартості їх зберігання залежно від рівня радіаційної небезпеки.

Отже, база оподаткування визначається у фізичних одиницях як фактичний обсяг виробленої електричної енергії та фактичний обсяг радіоактивних відходів, переданих або накопичених у сховищах, до яких застосовуються диференційовані ставки, показники собівартості зберігання та коригуючі коефіцієнти залежно від категорії радіоактивних відходів і рівня їх потенційної небезпеки.

Диференціація ставок і коригувальних коефіцієнтів залежно від категорії радіоактивних відходів відповідає підходам законодавства ЄС щодо класифікації радіоактивних відходів за рівнем активності та довгостроковими ризиками для довкілля і здоров'я населення. Зокрема, у статті 4 Директиви Ради 2011/70/Євратом [61] встановлено обов'язок держав-членів забезпечувати безпечне та відповідальне поводження з відпрацьованим паливом і радіоактивними відходами на всіх етапах їх життєвого циклу.

Використання показників собівартості зберігання радіоактивних відходів як елемента розрахунку податку узгоджується з вимогами статті 9 Директиви 2011/70/Євратом [61] щодо необхідності забезпечення належного фінансового забезпечення діяльності з поводження з радіоактивними відходами та їх довгострокового зберігання. Підвищувальні коефіцієнти для високоактивних відходів відображають вищий рівень екологічного та радіаційного ризику, а також необхідність застосування більш складних і дорогавартісних технологій ізоляції та зберігання;

5) податок, який справляється за тимчасове зберігання радіоактивних відходів їх виробниками понад установлений особливими умовами ліцензії строк:

вартість податку визначається шляхом множення ставки податку на фактичний обсяг радіоактивних відходів і на кількість повних календарних кварталів, протягом яких такі відходи зберігаються понад строк, установлений особливими умовами ліцензії.

Отже, база оподаткування визначається у фізичних одиницях як фактичний обсяг радіоактивних відходів, до якого застосовується ставка податку та часовий коефіцієнт, що враховує тривалість понадліцензійного зберігання таких відходів.

Такий підхід відповідає вимогам Директиви Ради 2011/70/Євратом [61] щодо необхідності мінімізації утворення та накопичення радіоактивних відходів і забезпечення їх своєчасної передачі до спеціалізованих об'єктів поводження та захоронення. Зокрема, стаття 4 Директиви передбачає, що держави-члени повинні забезпечувати поводження з радіоактивними відходами так, щоб уникати покладання надмірного тягаря на майбутні покоління.

Застосування податку за понадліцензійне зберігання виконує стимулюючу та компенсаційну функцію відповідно до принципу «забруднювач платить», оскільки тривале зберігання радіоактивних відходів на майданчиках виробників підвищує потенційні ризики для довкілля, радіаційної безпеки та потребує додаткових витрат на контроль, моніторинг і фізичний захист таких матеріалів.

Характеристику податкової бази податків за забруднення навколишнього природного середовища наведено в таблиці 10 додатка 14 до цих Методологічних положень.

7. На сьогодні в Україні немає окремих податків або зборів, безпосередньо пов'язаних із шумовим забрудненням навколишнього природного середовища. У зв'язку з цим категорія шумове забруднення, яка передбачена (ЕТЕА), у національній системі екологічного оподаткування України не формується та не обліковується.

Податки, збори або обов'язкові платежі, базою яких є рівень шумового впливу або діяльність, що спричиняє шумове забруднення, застосовуються відповідно до методології Євростату, зокрема, до авіаційного транспорту (аеропортові шумові збори), залізничного чи автомобільного транспорту, промислових об'єктів або інших джерел підвищеного акустичного навантаження. Основною метою таких податків є компенсація негативного впливу шуму на навколишнє природне середовище, а також стимулювання використання менш шумних технологій і транспортних засобів.

2. Методологія розподілу податків, пов'язаних з екологією, у сфері забруднення навколишнього природного середовища за КВЕД

1. Податки, пов'язані з екологією, у сфері забруднення навколишнього природного середовища, які в законодавчому полі України визначені як

«екологічні податки», є класичним інструментом реалізації принципу «забруднювач платить».

База оподаткування має фізичний вимір, що забезпечує екологічну спрямованість платежу. Податок не залежить від фінансового результату роботи підприємства, а прямо пов'язаний з обсягом забруднення.

2. Податок належить до того виду економічної діяльності за КВЕД, у якому безпосередньо здійснюється забруднення та сплачується податок. Отже, застосовується прямий метод розподілу за видами економічної діяльності.

3. Розподіл за КВЕД здійснюється на основі даних ДПС щодо платників податків за забруднення довкілля відповідно до їх основного виду економічної діяльності. Інформація може бути надана окремо для кожної статті надходжень до бюджету: 19010100, 19010200, 19010300, 19010400.

Разом з тим розподіл здійснюється за основним видом економічної діяльності, навіть якщо:

підприємство має декілька видів економічної діяльності;

викиди формуються у другорядному виді діяльності, що потенційно може створити певні статистичні викривлення даних, проте в більшості випадків другорядні види діяльності мають допоміжний характер і не формують істотної частки екологічно релевантної податкової бази.

Отже, хоча формально існує можливість невідповідності між основним видом діяльності підприємства та фактичним джерелом екологічного навантаження, ці відхилення носять несистемний та статистично незначний характер. На рівні агрегованих галузевих груп вони не призводять до суттєвого спотворення міжгалузевої структури розподілу податкових надходжень і не впливають на загальні аналітичні висновки щодо галузевої диференціації екологічного фіскального навантаження.

3. Інші платежі, збори у сфері забруднення довкілля. Історичні коди

1. Статті надходжень до бюджету, які не є податками за забруднення навколишнього природного середовища, але стосуються категорії «Інші платежі, збори у сфері забруднення навколишнього природного середовища», наведено в таблиці 4 додатка 8 до цих Методологічних положень.

Плата за державну реєстрацію джерел іонізуючого випромінювання (КБК 22012300) є фіксованим адміністративним збором, який сплачується підприємствами, медичними установами, науковими організаціями, що використовують джерела іонізуючого випромінювання.

Нормативно-правова база – Закон України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку» [12], Закон України «Про дозвільну діяльність у сфері використання ядерної енергії» [13].

2. Історичні коди, а саме збори за забруднення навколишнього природного середовища, у 2011 році трансформовані в податки за забруднення. Призначені

виключно для погашення податкового боргу або перерахунків за минулі періоди, дозволяють забезпечити порівнянність даних у часі та коректне відображення динаміки бюджетних показників.

IX. Ресурсні платежі

1. Рентна плата та плата за використання природних і мінеральних ресурсів

1. Нормативно-правова основа рентної плати та плати за використання природних і мінеральних ресурсів: ПКУ (розділ IX [21]; БКУ (статті 29, 64, 66) [22]; Водний кодекс України (у частині надання права на спеціальне водокористування) [24]; Лісовий кодекс України (у частині надання права на спеціальне використання лісових ресурсів) [25]; Кодекс України про надра (у частині надання права на користування надрами) [26]; Закони України «Про тваринний світ» [14], «Про мисливське господарство та полювання» (у частині використання об'єктів тваринного світу) [15]; Закон України «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів» (у частині використання водних біоресурсів) [16].

2. Перелік КБК щодо рентної плати та плати за використання природних і мінеральних ресурсів із розподілом податкових надходжень між бюджетами різних рівнів наведено в таблиці 11 додатка 15 до цих Методологічних положень:

1) рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів (КБК 13010000–13010300)

Відповідно до статті 256 ПКУ [21] платниками рентної плати є лісокористувачі – суб'єкти господарювання, які здійснюють заготівлю деревини або інших видів спеціального використання лісових ресурсів на підставі лісорубного чи лісового квитка.

Об'єкт оподаткування рентною платою за спеціальне використання лісових ресурсів:

деревина, заготовлена в порядку рубок головного користування;

деревина, заготовлена під час проведення заходів щодо поліпшення якісного складу лісів, їх оздоровлення, посилення захисних властивостей (рубки догляду за лісом, санітарні, лісовідновні, ландшафтні рубки), а також з розчищення лісових ділянок, вкритих ліською рослинністю, у зв'язку з будівництвом гідровузлів, трубопроводів, шляхів тощо;

другорядні лісові матеріали (заготівля живиці, пнів, лубу та кори, деревної зелені, деревних соків та інших другорядних лісових матеріалів, передбачених нормативно-правовими актами з ведення лісового господарства);

побічні лісові користування (заготівля сіна, випасання худоби, заготівля дикорослих плодів, горіхів, грибів, ягід, лікарських рослин, збирання ліскової

підстилки, заготівля очерету та інших побічних лісових користувань, передбачених нормативно-правовими актами з ведення лісового господарства);

використання корисних властивостей лісів для культурно-оздоровчих, рекреаційних, спортивних, туристичних і освітньо-виховних цілей та проведення науково-дослідних робіт.

Об'єктом оподаткування виступає фактичний обсяг заготовленої деревини (у кубічних метрах) або інших лісових ресурсів. База має переважно фізичний характер і кореспондує із принципом ресурсної ренти як вилучення частини доходу від використання природного активу.

КБК 13010100 охоплює деревину рубок головного користування; КБК 13010200 – інші види спеціального використання; КБК 13010300 – надходження сум реструктурованої заборгованості.

Економічна сутність платежу полягає не у володінні дозволом, а у факті вилучення ресурсу. Отже, обов'язок сплати виникає лише в разі здійснення заготівлі лісових ресурсів;

2) рентна плата за спеціальне використання води (КБК 13020000–13020600)

Відповідно до статті 255 ПКУ [21] платниками є водокористувачі, які здійснюють спеціальне водокористування на підставі дозволу на спеціальне водокористування.

Водокористувачі використовують та/або передають вторинним водокористувачам воду, отриману шляхом забору води з водних об'єктів, або використовують воду для потреб гідроенергетики, водного транспорту й рибництва.

Об'єктом оподаткування є фактичний обсяг використаної води (у куб. м), а для окремих видів діяльності – обсяг пропущеної води через турбіни гідроелектростанцій для вироблення електроенергії (для потреб гідроенергетики), або показники часу використання водних об'єктів (час використання поверхневих вод вантажним самохідним і несамохідним флотом, що експлуатується (залежно від тоннажності), та пасажирським флотом, що експлуатується (залежно від кількості місць)).

КБК 13020100 стосується вод загальнодержавного значення, КБК 13020200 – місцевого значення, КБК 13020600 – використання поверхневих вод для потреб водного транспорту.

База оподаткування визначається виключно за фактичними обсягами використання.

Рентна плата обчислюється, зважаючи на фактичні обсяги використаної води (підземної, поверхневої) водних об'єктів, установлені у дозволі на спеціальне водокористування та/або в інтегрованому дозволі щодо охорони довкілля, ліміти використання води, ставки рентної плати та коефіцієнтів.

Дозвіл на спеціальне водокористування створює правову можливість користування, однак податковий обов'язок виникає за наявності фактичного водозабору/використання води.

Відповідно до методології ЕТЕА податковою базою ресурсного податку у сфері використання водних ресурсів є забір прісної води. В Україні дія рентної плати поширюється також на використання води для потреб гідроенергетики та водного транспорту. Хоча в цих випадках не відбувається безповоротного вилучення ресурсу із природного середовища, об'єктом використання виступає прісна вода поверхневих об'єктів, а база рентної плати формується на основі фізичних параметрів (обсяг пропущеної води через турбіни ГЕС або час експлуатації флоту);

3) рентна плата за користування надрами для видобування корисних копалин (КБК 13030000–13040100)

Відповідно до статті 252 ПКУ [21] платниками рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин є суб'єкти господарювання, які отримали спеціальний дозвіл на користування надрами.

Об'єктом оподаткування рентною платою за користування надрами для видобування корисних копалин по кожній наданій у користування ділянці надр, що визначена у відповідному спеціальному дозволі, є обсяг товарної продукції гірничого підприємства – видобутої корисної копалини (мінеральної сировини), що є результатом господарської діяльності з видобування корисних копалин у податковому (звітному) періоді.

Коди деталізують види копалин: нафта (КБК 13030700), природний газ (КБК 13030800), газовий конденсат (КБК 13030900), кам'яне вугілля (КБК 13031500), залізні руди (КБК 13031600) тощо.

Базою оподаткування рентною платою за користування надрами для видобування корисних копалин є вартість обсягів видобутих у податковому (звітному) періоді корисних копалин (мінеральної сировини), яка окремо обчислюється для кожного виду корисної копалини (мінеральної сировини), для кожної ділянки надр на базових умовах поставки (склад готової продукції гірничого підприємства).

Податкове зобов'язання визначається, зважаючи на фактично видобутий обсяг корисної копалини у звітному періоді. Якщо видобування не здійснювалося, об'єкта оподаткування немає;

4) рентна плата за користування надрами в цілях, не пов'язаних із видобуванням корисних копалин (КБК 13040200)

Відповідно до статті 253 ПКУ [21] платниками є суб'єкти господарювання, які отримали спеціальний дозвіл на користування ділянками надр для:

зберігання природного газу, нафти, газоподібних та інших рідких нафтопродуктів;

витримування виноматеріалів, виробництва та зберігання винопродукції;

виращування грибів, овочів, квітів та інших рослин;

зберігання харчових продуктів, промислових та інших товарів, речовин і матеріалів;

провадження інших видів господарської діяльності.

Об'єктом та базою оподаткування є фактичний обсяг (у куб. метрах) або фактична площа (у кв. метрах) підземного простору, що використовується.

Рентна плата нараховується з моменту набуття права на користування (дії спеціального дозволу) та сплачується за сам факт експлуатації фізичного простору (економічного активу), а не за обсяг антропогенного забруднення чи деградації довкілля.

Порядок звітування для всіх видів рентної плати – рентна плата декларується шляхом подання податкової декларації з рентної плати до органів ДПС щоквартально протягом 40 календарних днів після закінчення звітного кварталу. Декларація містить окремі додатки залежно від виду ресурсу;

5) плата за використання інших природних ресурсів (КБК 13070000–13070300)

До цієї групи належать платежі за спеціальне використання диких тварин (13070100) та водних біоресурсів (13070200).

Платниками є суб'єкти, які:

здійснюють вилучення диких тварин з природного середовища та мають відповідний дозвіл (ліцензію, ліміт, відстрільну картку тощо);

здійснюють промисловий вилов водних біоресурсів відповідно до квот (лімітів) і отримали дозволи на спеціальне використання водних біоресурсів.

Ставки за спеціальне використання диких тварин та водних біоресурсів затверджуються постановами КМУ у фіксованих сумах за одну голову або кг (тонну). Ставки диференційовані за видами диких тварин, риб чи інших водних організмів.

Розмір плати за спеціальне використання диких тварин обчислюється на підставі доведених підприємствам, установам, організаціям і громадянам лімітів (дозволених обсягів) спеціального використання диких тварин та нормативів плати. Якщо визначені у виданих дозволах обсяги використання диких тварин повністю або частково не були використані платником, внесена за них плата не повертається. Отже, плата за спеціальне використання диких тварин сплачується за сам факт надання державою права на вилучення тварин із природного середовища, незалежно від кінцевого результату полювання чи промислу (наприклад, промислова заготівля хутра, м'яса диких тварин). Отже, об'єктом нарахування плати виступає безпосередньо зафіксоване державою право на природокористування.

Розмір рентної плати за спеціальне використання водних біоресурсів нараховується за фактичний обсяг спеціального використання водних біоресурсів та за конкретний вид водного біоресурсу. Якщо підприємство отримало офіційні квоти, але протягом звітного кварталу не здійснило вилову (наприклад, через несприятливі погодні умови), база оподаткування не виникає;

6) рентна плата за транспортування (КБК 13080000–13080300)

До цієї групи належать платежі, що справляються за використання об'єктів державної інфраструктури магістрального трубопровідного транспорту, які забезпечують транспортування (транзит) стратегічно важливих ресурсів

територією України. Платниками є суб'єкти господарювання, які здійснюють транспортування нафти, нафтопродуктів або аміаку магістральними трубопроводами.

До складу цієї групи рентних платежів входять:

рентна плата за транспортування нафти та нафтопродуктів магістральними нафтопроводами та нафтопродуктопроводами територією України (13080200);

рентна плата за транзитне транспортування трубопроводами аміаку територією України (13080300).

До цієї групи також історично належить код КБК 13080100 «Рентна плата за транзитне транспортування трубопроводами природного газу територією України, що нарахована до 1 січня 2016 року». На сьогодні за цим кодом відображаються лише суми погашення податкового боргу, що накопичився за періоди до 1 січня 2016 року, оскільки поточне транзитне транспортування газу рентною платою не оподатковується.

Ставки рентної плати встановлюються ПКУ (розділ IX) [21] у фіксованих розмірах (за 1 тону нафти/нафтопродуктів або за 1 тону аміаку за кожні 100 кілометрів відстані відповідних маршрутів транспортування аміаку). Рентна плата за транспортування нафти, нафтопродуктів і аміаку зараховується до Державного бюджету України.

Рентна плата за транспортування не має безпосереднього зв'язку з екологічними характеристиками транспортованої продукції чи рівнем негативного впливу на довкілля. Її розмір не залежить від обсягів викидів, забруднення чи інших показників екологічного навантаження, а визначається виключно параметрами використання інфраструктури. Вона не виконує стимулюючої функції щодо зменшення забруднення або раціоналізації природокористування, а відображає економічні відносини стосовно використання державної інфраструктури як джерела отримання доходів бюджету.

Отже, рентна плата за транспортування відповідно до методологічних підходів ЕТЕА не класифікується як екологічний податок, оскільки її податкова база не пов'язана з фізичними одиницями екологічного навантаження чи використання природних ресурсів, а визначається виключно обсягами транспортування продукції трубопровідним транспортом, а її економічна сутність полягає у справлянні плати за використання державних інфраструктурних ресурсів;

7) порівняльний аналіз рентних платежів (КБК 13010000–13080000)

Рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів (КБК 13010000–13010300), рентна плата за спеціальне використання води (КБК 13020000–13020600), рентна плата за користування надрами для видобування корисних копалин (КБК 13030000–13040100), плата за використання інших природних ресурсів (КБК 13070000–13070300), а також рентна плата за транспортування (КБК 13080000–13080300) мають чітко виражену залежність від фактичного обсягу використання відповідного природного ресурсу. База нарахування в цих випадках пов'язана з фізичним обсягом видобутку, забору, спеціального

використання, вилучення або транспортування ресурсу. Отже, зазначені платежі мають ознаки ресурсної ренти або плати за право користування державним активом. Відповідно до методологічних положень ESA 2010 такі надходження, як правило, класифікуються як доходи від власності, або як плата за використання природних ресурсів, а не як податки. Це зумовлено наявністю прямого зв'язку між здійсненням платежу та набуттям права доступу до конкретного природного ресурсу. Водночас зазначений зв'язок не має повністю ринкового характеру, оскільки розмір платежу встановлюється адміністративно і не завжди відображає фактичну вартість ресурсу, що свідчить про частково еквівалентний характер такого зобов'язання.

Натомість рентна плата за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин (КБК 13040200), має іншу економічну природу. Її об'єктом є не фактичний обсяг вилученого ресурсу, а саме право користування ділянкою надр для цілей, не пов'язаних з видобуванням (наприклад, підземне зберігання, розміщення споруд тощо). Нарахування такого платежу здійснюється за наявності спеціального дозволу та факту надання права користування, незалежно від того, чи здійснювалась фактична господарська діяльність або чи отримано економічний результат. Відповідно, платіж не має характеру оплати за конкретну одиницю ресурсу, а є обов'язковим періодичним платежем до бюджету, пов'язаним із самим фактом на право користування.

2. Відображення рентних платежів в опитувальнику ЕТЕА

1. У національному правовому полі України рентні платежі мають чітко визначений статус податків. Відповідно до статті 9 ПКУ [21] рентна плата віднесена до загальнодержавних податків. Отже, у фіскальній системі України рентні платежі, як за користування надрами, так і за спеціальне використання водних, лісових та біологічних ресурсів, класифікуються як податкові надходження бюджету та включаються до складу доходів державного та місцевих бюджетів.

Водночас якщо ресурс належить державі, плата за його використання у системі національних рахунків відповідно до методології ESA 2010 трактується як рента або дохід від власності (D.45), а не як податок.

Відповідно до статті 13 Конституції України [1], земля, її надра, водні та інші природні ресурси є об'єктами права власності Українського народу та перебувають під управлінням держави. Фактично це означає, що основні природні ресурси в Україні мають державну форму власності.

2. Отже, виникає методологічна особливість: з точки зору національного податкового законодавства рентна плата є загальнодержавним податком, а з точки зору ЕТЕА та ESA 2010 – платежі за використання державних ресурсів не класифікуються як податки у сфері ресурсів, оскільки вони мають характер вилучення доходу власника ресурсу, а не безеквівалентного податку.

3. Рентні платежі (КБК 13010000–13080000), незважаючи на їх класифікацію у бюджетній системі України як податкових надходжень, не включаються до рахунку ЕТЕА як податки, пов'язані з екологією у сфері ресурсів.

4. Разом з тим в Україні сформовано систему податкових надходжень до бюджету, що охоплює всі податкові бази, визначені методологією Євростату.

3. Інші платежі, збори у сфері ресурсів

Збір за видачу спеціальних дозволів на користування надрами та кошти від продажу таких дозволів (КБК 22012100) – це стаття надходжень до бюджету, яка належить до категорії «Інші платежі, збори у сфері ресурсів», наведена в таблиці 4 додатка 8 до цих Методологічних положень.

Нормативно-правова база: Кодекс України про надра [26], постанова КМУ «Про затвердження Порядку проведення аукціону (електронних торгів) з продажу спеціального дозволу на користування надрами» [29].

Призначенням платежу є наповнення державного бюджету коштами, які суб'єкти господарювання сплачують за отримання законного права на видобуток корисних копалин або геологічне вивчення надр. Це плата за обмежений державний ресурс, що дозволяє бізнесу легально користуватися багатствами надр.

Розмір платежу визначається: під час торгів на аукціоні (кінцевою сумою є найвища ціна, запропонована учасником-переможцем) або без проведення аукціону (у виняткових випадках). Сума розраховується за спеціальною методикою на основі початкової ціни, яка залежить від виду корисної копалини, обсягів запасів, терміну дії дозволу та коефіцієнтів, що враховують складність геологічних умов. Збір за видачу спеціальних дозволів на користування надрами має характер платежу за надання права доступу до природного ресурсу і не залежить від фактичного обсягу або факту використання надр.

Х. Неподаткові надходження до бюджету, які стосуються сфери охорони довкілля, але не включені до розрахунку показників рахунку ЕТЕА

1. Статті неподаткових надходжень до бюджету, які стосуються сфери охорони довкілля, зокрема портові збори, плата за проїзд автомобільними дорогами та за експлуатацію газорозподільних систем, але не включені до ЕТЕА, наведені в таблиці 13 додатка 17 до цих Методологічних положень.

Нормативно-правова база: Кодекс газорозподільних систем [27], закони України «Про морські порти України» [17], «Про автомобільні дороги» [19].

Зазначені платежі належать до неподаткових надходжень бюджету, а за своєю економічною природою вони є платою за надання конкретних послуг, користування державною інфраструктурою або експлуатацію державного майна, а їх розмір визначається умовами надання послуг, експлуатації

інфраструктури або майна, а не фізичними показниками екологічного навантаження.

2. Портові збори (КБК 22150000) (корабельний, причальний, якірний, каналний, маяковий, адміністративний та санітарний) є платою за користування портовою інфраструктурою та надання відповідних послуг у морському порту. Обов'язок їх сплати виникає виключно в разі заходу судна до порту та отримання відповідних сервісів. Розмір цих платежів визначається умовами користування портовою інфраструктурою і не залежить від обсягів забруднення, використання природних ресурсів або інших фізичних показників впливу на довкілля. Отже, портові збори є оплатою інфраструктурних послуг і не можуть бути віднесені до категорії «інші платежі, збори» рахунку ЕТЕА.

3. Аналогічний підхід застосовується до платежів за користування автомобільними дорогами (КБК 22160100–22160300). Плата за проїзд транспортних засобів, вагові або габаритні параметри яких перевищують нормативні (22160100), має компенсаційний характер і спрямована на відшкодування додаткових витрат на утримання та відновлення автомобільних доріг. Плата за проїзд платними автомобільними дорогами державного значення (КБК 22160200) є оплатою за користування дорожньою інфраструктурою. Плата за використання автомобільних доріг транспортними засобами з повною масою 12 тонн і більше (КБК 22160300) також пов'язана з фінансуванням утримання та експлуатації дорожньої мережі.

Спільною ознакою зазначених платежів є те, що вони справляються за фактом використання дорожньої інфраструктури або необхідності компенсації витрат на її утримання. Вони є оплатою конкретного права користування або відшкодуванням вартості інфраструктури, а тому не належать до екологічних платежів у розумінні методології ЕТЕА.

4. Плата за експлуатацію газорозподільних систем або їх складових (КБК 21081600) пов'язана з експлуатацією об'єктів державної власності та має характер платежу за право користування державним майном. Надходження формуються внаслідок використання газорозподільної інфраструктури і не залежать від обсягів споживання природного газу, енергетичних продуктів, викидів забруднюючих речовин або інших фізичних показників впливу на довкілля. Такий платіж має еквівалентний характер і не відповідає критеріям включення до рахунку ЕТЕА.

5. Неподаткові надходження, наведені в таблиці 12 додатка 16 до цих Методологічних положень, мають спільні ознаки, які унеможливають їх включення до рахунку ЕТЕА:

вони є платою за конкретні послуги, користування державною інфраструктурою або експлуатацію державного майна;

їх виникнення зумовлене фактом отримання відповідної послуги або користування інфраструктурою, а не негативним впливом на довкілля;

розмір платежів визначається умовами надання послуг, користування інфраструктурою або майном і не залежить від фізичних показників екологічного навантаження;

Отже, зазначені платежі не відповідають економічній сутності категорії «інші платежі, збори» рахунку ЕТЕА та не включаються до розрахунку показників рахунку ЕТЕА.

XI. Статистичні методи уникнення розкриття конфіденційних даних статистичного спостереження

1. Забезпечення статистичної конфіденційності у практиці проведення ДСС здійснюється згідно з міжнародними вимогами до правил конфіденційності даних відповідно до глави V Регламенту (ЄС) №223/2009 Європейського Парламенту та Ради від 11 березня 2009 року про європейську статистику [64], а також згідно з вимогами статей 25, 29, 30, 31 Закону України «Про офіційну статистику» [2], статей 18, 21 Закону України «Про інформацію» [3], статей 6, 7 Закону України «Про доступ до публічної інформації» [4], статей 5, 6, 7, 24 Закону України «Про захист персональних даних» [5].

Також забезпечення статистичної конфіденційності проведення ДСС відбувається з урахуванням положень підрозділів 1, 2, 4 розділу IV Методологічних положень щодо забезпечення статистичної конфіденційності офіційної державної статистичної інформації [38].

2. Під час проведення ДСС забезпечення статистичної конфіденційності здійснюється для:

- 1) агрегованих статистичних даних інших державних статистичних спостережень;
- 2) адміністративних даних, отриманих відповідно до угод щодо взаємообміну інформаційними ресурсами між Держстатом та іншими державними органами, установами, організаціями;
- 3) складових показників системи розрахунків, які містять зазначені вище дані.

3. Для дотримання встановлених законодавством гарантій забезпечення статистичної конфіденційності реалізуються такі заходи:

- 1) забезпечення конфіденційності адміністративних даних та використання їх виключно для статистичних цілей;
- 2) надання статистичної інформації, отриманої за результатами ДСС, користувачам в агрегованому знеособленому вигляді;

3) нерозповсюдження статистичної інформації, яка була отримана під час проведення ДСС, включаючи адміністративну, якщо є загроза розкриття первинних даних.

ХІІ. Поширення результатів статистичного спостереження

1. Відповідно до Закону України «Про офіційну статистику» [2] статистична інформація, отримана за результатами ДСС, поширюється в агрегованому знеособленому вигляді.

2. Відповідно до частини шостої статті 33 Закону України «Про офіційну статистику» не підлягає поширенню та наданню за запитом інформація, (включаючи наведену в додатку 1 до цих Методологічних положень), яка використовується для подальших розрахунків зведених статистичних даних з метою виробництва статистичної інформації.

3. З метою забезпечення вільного та одночасного доступу користувачів узагальнена статистична інформація за результатами ДСС оприлюднюється на офіційних вебресурсах Держстату у відповідних статистичних продуктах.

Результати ДСС оприлюднюються через 24 місяці після завершення звітного періоду. Терміни оприлюднення, показники та їх розрізи (деталізація), а також статистичні продукти, які поширюються за результатами ДСС, зазначаються у плані державних статистичних спостережень на відповідний рік.

4. Інформацію за результатами ДСС Держстат також надає:

1) за запитом користувачів статистичної інформації в порядку та на умовах, визначених чинним законодавством;

2) за угодами про взаємообмін інформаційними ресурсами між Держстатом та іншими державними органами, установами, організаціями;

3) міжнародним організаціям, а також для здійснення обміну такою інформацією зі статистичними службами іноземних держав відповідно до вимог законодавства України (включаючи інформацію, наведену в додатку 19 до цих Методологічних положень).

5. З метою оцінювання якості офіційної державної статистичної інформації за ознаками актуальності, точності і надійності, своєчасності і пунктуальності, узгодженості і порівнянності, а також доступності і ясності формується та оприлюднюється на офіційних вебресурсах Держстату стандартний звіт з якості ДСС «Рахунок податків, пов'язаних з екологією, за видами економічної діяльності».

XIII. Перегляд статистичної інформації статистичного спостереження

1. Для цього ДСС передбачений спеціальний перегляд статистичної інформації, який здійснюється в разі зміни нормативно-правової бази, його методології, класифікації, появи нових джерел інформації, що використовується для формування розподілу показників ДСС за КВЕД, KICE. Спеціальний перегляд здійснюється в терміни, зазначені у плані ДСС на відповідний рік.

2. Також у разі непередбачуваних подій, які можуть значно (від 10 відсотків) вплинути на оприлюднену статистичну інформацію за цим ДСС, може здійснюватися незапланований перегляд статистичної інформації.

3. Про спеціальний перегляд статистичної інформації користувачам повідомляють не пізніше як за пів року. Про незапланований перегляд статистичної інформації користувачам повідомляють як тільки виникає потреба в ньому. Повідомлення здійснюється шляхом оприлюднення на офіційних вебресурсах Держстату відповідного оголошення.

4. Переглянута інформація оприлюднюється разом із черговим оприлюдненням відповідної статистичної інформації за підсумками ДСС, згідно із календарем оприлюднення інформації, і з відповідними поясненнями.

XIV. Особливості проведення державного статистичного спостереження в умовах особливого періоду та/або надзвичайного стану

1. Проведення ДСС в умовах особливого періоду та/або надзвичайного стану здійснюється з урахуванням положень статті 16а Регламенту Європейського Парламенту та Ради (ЄС) № 223/2009 від 11 березня 2009 року про європейську статистику [64].

В умовах особливого періоду та/або надзвичайного стану може виникнути ймовірність неотримання органами державної статистики статистичної звітності та/або адміністративних даних, наведених у розділі IV цих Методологічних положень, у повному обсязі з усіх джерел.

2. У разі повної або часткової відсутності даних з усіх джерел, наведених у розділі IV цих Методологічних положень, а також альтернативних джерел, може не бути можливості здійснити оцінку показників, наведених у додатку 1 до цих Методологічних положень.

У разі отримання даних у неповному обсязі (відсутності окремих показників або їхніх розрізів) та/або відсутності даних хоча б за одним із джерел, наведених у розділі IV цих Методологічних положень, оцінка показників не здійснюється.

3. Беручи до уваги особливості проведення ДСС в умовах особливого періоду та/або надзвичайного стану, офіційна державна статистична інформація може не оприлюднюватися за умов, якщо неможливо забезпечити її відповідну якість або вона втратила актуальність, а також є ймовірність здійснення прямої або непрямой ідентифікації респондента або його діяльності.

Про зазначене користувачам повідомляють додатково шляхом оприлюднення відповідного оголошення на офіційних вебресурсах Держстату, надання усних чи письмових роз'яснень, наведення пояснень (приміток) у статистичних продуктах тощо.

Директор департаменту статистики
сільського господарства та навколишнього
середовища

Олег ПРОКОПЕНКО

Додаток 1
до Методологічних положень
(пункт 4 підрозділу 3 розділу II;
пункт 2 розділу XII;
пункт 2 розділу XIV)

Показники ЕТЕА, що поширюються

Найменування показника	Періодичність	Розпорядник	Територіальний розріз	Інші розрізи
Податки, пов'язані з екологією	Річна	Держстат	Україна	За сферами застосування (енергетика, транспорт, забруднення навколишнього природного середовища); за інституційними секторами економіки - домашні господарства (S.14); інший світ (нерезиденти) (S.2); інші сектори (S.11, S.12, S.13, S.15); за видами економічної діяльності (розділ за КВЕД) для секторів (S.11, S.12, S.13, S.15)
Інші екологічні платежі, збори	Річна	Держстат	Україна	За сферами застосування (енергетика, ресурси, забруднення навколишнього природного середовища)

Додаток 2
до Методологічних положень
(пункт 1 підрозділу 2 розділу V)

Структура опитувальника ЕТЕА для передачі до Євростату

№ з/п	Назва
Таблиці	
1.	Податки, пов'язані з екологією, у сфері енергетики
2.	Податок на викиди двоокису вуглецю
3.	Податки на інші викиди в еквіваленті двоокису вуглецю
4.	Податки, пов'язані з екологією, у сфері транспорту
5.	Податки, пов'язані з екологією, у сфері забруднення навколишнього природного середовища
6.	Податки, пов'язані з екологією, у сфері ресурсів
7.	Національні податкові надходження
Показники таблиць № 1–6	
1.	Податки, пов'язані з екологією (енергетика/транспорт/забруднення навколишнього природного середовища/ресурси)
2.	Екологічні податки для національних цілей (різниця між податками, включеними до ЕТЕА й опублікованими для національних цілей)
3.	Надходження до бюджету, які відображаються в категорії «Інші екологічні платежі, збори» та не включаються до складу екологічних податків

Додаток 3
до Методологічних положень
(пункт 5 підрозділу 4 розділу II)

Розподіл податків, пов'язаних з екологією, секторів S.11, S.12, S.13, S.15 за видами економічної діяльності (КВЕД-2010)

Секція за КВЕД	Розділ за КВЕД	Назва
1	2	3
А	01	сільське господарство, мисливство та надання пов'язаних із ними послуг
	02	лісове господарство та лісозаготівлі
	03	рибне господарство
В	05–09	добувна промисловість і розроблення кар'єрів
С	10–12	виробництво харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів
	13–15	текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів
	16	оброблення деревини та виготовлення виробів з деревини та корка, крім меблів; виготовлення виробів із соломки та рослинних матеріалів для плетіння
	17	виробництво паперу та паперових виробів
	18	поліграфічна діяльність, тиражування записаної інформації
	19	виробництво коксу та продуктів нафтоперероблення
	20	виробництво хімічних речовин і хімічної продукції
	21	виробництво основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів
	22	виробництво гумових і пластмасових виробів
	23	виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції
	24	металургійне виробництво
	25	виробництво готових металевих виробів, крім машин і устаткування
	26	виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції
	27	виробництво електричного устаткування
	28	виробництво машин і устаткування, н.в.і.у.
	29	виробництво автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів
	30	виробництво інших транспортних засобів
	31–32	виробництво меблів, виробництво іншої продукції
	33	ремонт і монтаж машин і устаткування

1	2	3
D	35	постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря
E	36	забір, очищення та постачання води
	37–39	каналізація, відведення й очищення стічних вод; збирання, оброблення й видалення відходів; відновлення матеріалів; інша діяльність щодо поводження з відходами
F	41–43	будівництво будівель, споруд; спеціалізовані будівельні роботи
G	45	оптова та роздрібна торгівля автотранспортними засобами та мотоциклами, їх ремонт
	46	оптова торгівля, крім торгівлі автотранспортними засобами та мотоциклами
	47	роздрібна торгівля, крім торгівлі автотранспортними засобами та мотоциклами
H	49	наземний і трубопровідний транспорт
	50	водний транспорт
	51	авіаційний транспорт
	52	складське господарство та допоміжна діяльність у сфері транспорту
	53	поштова та кур'єрська діяльність
I	55–56	тимчасове розміщування; діяльність із забезпечення стравами та напоями
J	58	видавнича діяльність
	59–60	виробництво кіно- та відеофільмів, телевізійних програм, видання звукозаписів; діяльність у сфері радіомовлення та телевізійного мовлення
	61	телекомунікації (електрозв'язок)
	62–63	комп'ютерне програмування, консультування та пов'язана з ними діяльність; надання інформаційних послуг
K	64	надання фінансових послуг, крім страхування та пенсійного забезпечення
	65	страхування, перестрахування та недержавне пенсійне забезпечення, крім обов'язкового соціального страхування
	66	допоміжна діяльність у сферах фінансових послуг і страхування
L	68	операції з нерухомим майном
M	69–70	діяльність у сферах права та бухгалтерського обліку; діяльність головних управлінь (хед-офісів); консультування з питань керування
	71	діяльність у сферах архітектури та інжинірингу; технічні випробування та дослідження

1	2	3
	72	наукові дослідження та розробки
	73	рекламна діяльність і дослідження кон'юнктури ринку
	74–75	інша професійна, наукова та технічна діяльність; ветеринарна діяльність
N	77	оренда, прокат і лізинг
	78	діяльність із працевлаштування
	79	діяльність туристичних агентств, туристичних операторів, надання інших послуг із бронювання та пов'язана з цим діяльність
	80–82	діяльність охоронних служб та проведення розслідувань; обслуговування будинків і територій; адміністративна та допоміжна офісна діяльність, інші допоміжні комерційні послуги
O	84	державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування
P	85	освіта
Q	86	охорона здоров'я
	87–88	надання послуг догляду із забезпеченням проживання; надання соціальної допомоги без забезпечення проживання
R	90–92	діяльність у сфері творчості, мистецтва та розваг; функціонування бібліотек, архівів, музеїв та інших закладів культури; організування азартних ігор
	93	діяльність у сфері спорту, організування відпочинку та розваг
S	94	діяльність громадських організацій
	95	ремонт комп'ютерів, побутових виробів і предметів особистого вжитку
	96	надання інших індивідуальних послуг
T	97–98	діяльність домашніх господарств як роботодавців для домашньої прислуги; діяльність домашніх господарств як виробників товарів та послуг для власного споживання
U	99	діяльність екстериторіальних організацій і органів
NAL		Не розподілені за видами економічної діяльності

Додаток 4
до Методологічних положень
(пункт 6 підрозділу 4 розділу II)

**Перелік напрямів природоохоронної діяльності та витрат і управління
природними ресурсами
(згідно із класифікаціями СЕРА/CReMA)**

Код класу за СЕРА/CReMA	Назва
А	Б
1.	Охорона атмосферного повітря, попередження змін клімату та захист озонового шару
2.	Забір і очищення стічних вод
3.	Поводження з відходами (за винятком високорадіоактивних відходів)
4.	Захист і відновлення ґрунтів, підземних і поверхневих вод
5.	Зниження шумового та вібраційного впливу на навколишнє середовище (за винятком заходів з охорони праці)
6.	Збереження біорізноманіття та охорона природних територій
7.	Забезпечення радіаційної безпеки (за винятком заходів з охорони праці та зовнішньої охорони об'єктів)
8.	Науково-дослідні роботи у сфері охорони навколишнього природного середовища
9.	Інші види природоохоронної діяльності
10.	Управління водними ресурсами
11.	Управління лісовими ресурсами
12.	Управління дикою флорою та фауною
13.	Управління енергетичними ресурсами
14.	Управління корисними копалинами

Додаток 5
до Методологічних положень
(пункт 2 підрозділу 4 розділу II;
абзац 4 підрозділу VI)

Таблиця 1. Перелік податків, пов'язаних з екологією, у сфері енергетики

№ з/п	КБК	Найменування	ESA 2010	Зарахування до бюджету	Можливість розподілу за КВЕД
1	2	3	4	5	6
1.	14021300	Акцизний податок з виробленої в Україні електричної енергії	D.214 (Податки на продукти, крім ПДВ та податків на імпорт)	Державний	Так
2.	14021900	Акцизний податок з виробленого в Україні пального	D.214 (Податки на продукти, крім ПДВ та податків на імпорт)	Державний та місцеві	Так
3.	14031400	Акцизний податок з ввезеної на митну територію України електричної енергії	D.2122 (Податки на продукти, крім ПДВ та податків на імпорт)	Державний	Так
4.	14031900	Акцизний податок з ввезеного на митну територію України пального	D.2122 (Податки на продукти, крім ПДВ та податків на імпорт)	Державний та місцеві	Так
5.	14040000	Акцизний податок з реалізації суб'єктами господарювання роздрібної торгівлі підакцизних товарів	D.214 (Податки на продукти, крім ПДВ та податків на імпорт)	Місцеві	Загальний код. Не враховується в ЕТЕА у зв'язку з відсутністю даних щодо окремих груп

Продовження додатка 5

1	2	3	4	5	6
					підакцизних товарів, зокрема інформації про пальне
6.	19011000	Екологічний податок, який справляється за викиди в атмосферне повітря двоокису вуглецю стаціонарними джерелами забруднення	D.29 (Інші податки на виробництво)	Державний	Так
7.	15010000	Ввізне мито	D.2121 (Ввізне мито)	Державний	Так (загальний код, потребує виділення ввізного мита на пальне та електроенергію)

Додаток 6
до Методологічних положень
(пункт 3 підрозділу 2 розділу II;
пункти 4, 6 підрозділу 1
розділу VI)

Таблиця 2. Характеристика бази оподаткування податків, пов'язаних з екологією, у сфері енергетики (виробники та імпортери)

№ з/п	Узагальнена група товарів	Коди за УКТ ЗЕД (узагальнено)	Детальний опис продукції	Фізичний стан	Одиниця ставки ¹
1	2	3	4	5	6
1.	Бензини моторні	2710 12 (за виключенням 2710 12 31)	Бензини моторні, у т.ч. з вмістом біоетанолу (не менш як 5 мас. %), з/без свинцю, для використання у двигунах внутрішнього згорання	Рідкий	євро за 1000 л (t = 15°C)
2.	Бензини авіаційні	2710 12 31	Бензини, призначені для використання в авіаційних поршневих двигунах	Рідкий	євро за 1000 л (t = 15°C)
3.	Дизельне пальне (газойлі)	2710 19, 2710 20	Палива рідкі на основі газойлів (дизельне пальне), включаючи паливо для дорожнього та недорожнього транспорту, крім палива пічного побутового	Рідкий	євро за 1000 л (t = 15°C)
4.	Реактивне паливо (авіаційний керосин)	2710 12 70, 2710 19 21	Паливо для реактивних двигунів (керосин авіаційний), що використовується у цивільній авіації	Рідкий	євро за 1000 л (t = 15°C)
5.	Гас (неавіаційний)	2710 19 25	Гас освітлювальний та інші середні дистиляти, що не використовуються як реактивне паливо	Рідкий	євро за 1000 л (t = 15°C)
6.	Скrapлений газ (LPG)	2711 12–19	Скrapлений газ: пропан, бутан або суміші пропану з бутаном, що використовуються як моторне або котельне паливо	Скrapлений	євро за 1000 л

Продовження додатка 6

1	2	3	4	5	6
7.	Скраплений природний газ (LNG)	2711 11	Газ природний у скрапленому стані, що використовується як паливо	Скраплений	євро за 1000 л
8.	Біодизель та його суміші	3826	Біодизель та суміші на основі моноалкільних ефірів жирних кислот, що використовуються як моторне паливо	Рідкий	євро за 1000 л
9.	Альтернативне моторне паливо	3824	Інші види моторного пального (у т.ч. альтернативні та синтетичні палива)	Рідкий	євро за 1000 л
10.	Компоненти та присадки, що використовуються як пальне	2707, 2901, 2905, 2909, 3811	Вуглеводні, спирти, ефіри, антидетонатори та присадки, що використовуються як моторне або котельне паливо	Рідкий	євро за 1000 л
11.	Природний газ	2711 21 00 00	Природний газ	Газоподібний	не включається до ЕТЕА
12.	Електрична енергія	2716 00 00 00	Електрична енергія	—	% від вартості (без ПДВ)

¹ Рівень ставок наведено в ПКУ.

Додаток 7
до Методологічних положень
(пункт 3 підрозділу 2 розділу II;
підпункт 2 пункту 2 розділу IV;
абзац 4 підрозділу VI; пункти 1, 3, 5
підрозділу 3 розділу VI;
підпункт 2 пункту 1 розділу V)

**Таблиця 3. Перелік кодів за УКТ ЗЕД для визначення ввізного мита на
пальне та електроенергію ¹**

Код товару згідно з УКТ ЗЕД	Опис товару (продукції) згідно з УКТ ЗЕД
1	2
2701	Вугілля кам'яне
2702	Лігніт (буре вугілля)
2704	Кокс і напівкокс
2705 00 00 00	Газ кам'яновугільний
2709	Нафта сира
2711 21 00 00	Природний газ (газоподібний)
2713 11 00 00	Кокс нафтовий некальцинований
2707 50 00 10, 2707 50 00 90	Суміші ароматичних вуглеводнів
2710 12 11 10, 2710 12 11 20, 2710 12 11 90	Легкі дистиляти для специфічних процесів переробки
2710 12 15 10, 2710 12 15 20, 2710 12 15 90	Легкі дистиляти для хімічних перетворень
2710 12 21 10, 2710 12 21 90	Уайт-спірит
2710 12 25 00	Інші спеціальні бензини
2710 12 31 00	Бензини авіаційні
2710 12 41 11–2710 12 49 09	Бензини моторні з біоетанолом або ЕТВЕ
2710 12 41 14–2710 12 49 99	Інші бензини моторні
2710 20 90 00	Інші нафтопродукти
2710 12 50 10, 2710 12 50 90	Бензини із вмістом свинцю понад 0,013 г/л
2710 12 70 00	Паливо для реактивних двигунів
2710 12 90 00	Інші легкі дистиляти
2710 19 11 10, 2710 19 11 20, 2710 19 11 90	Середні дистиляти для специфічних процесів переробки
2710 19 15 10, 2710 19 15 20, 2710 19 15 90	Середні дистиляти для хімічних перетворень
2710 19 21 00	Реактивне паливо (гас)
2710 19 25 00	Інший гас

1	2
2710 19 29 00	Інші середні дистиляти
2710 19 31 01 - 2710 19 48 00	Важкі дистиляти (газойль, дизельне паливо)
2710 20 11 00 - 2710 20 19 00	Газойлі та дистиляти з вмістом біокомпонентів
2710 19 62 00, 2710 19 66 00, 2710 19 67 00	Паливо пічне побутове
2710 20 32 00, 2710 20 38 00	Пічне паливо з вмістом біокомпонентів
2710 19 51 00	Мазут для специфічних процесів переробки
2710 19 55 00	Мазут для хімічних перетворень
2711 11 00 00	Скраплений природний газ
2711 12 11 00–2711 19 00 00	Скраплений газ (пропан, бутан та інші)
2707 10 00 00	Бензол
2707 20 00 10, 2707 20 00 90	Толуол
2707 30 00 10, 2707 30 00 90	Ксилол
2901 10 00 90	Ациклічні насичені вуглеводні
2901 10 00 10	Бутан, ізобутан
2905 11 00 00	Метанол технічний
2909 19 10 00–2909 19 90 90	Ефіри, ефіроспирти та інші кисневмісні сполуки
3811 11 10 00, 3811 11 90 00, 3811 19 00 00	Антидетонатори
3811 90 00 00	Інші паливні присадки
3826 00 10 00, 3826 00 90 00	Біодизель та його суміші
3824 99 92 20	Паливо моторне альтернативне
2710 19 62 00–2710 20 38 00	Рідкі палива на основі газойлів
3814 00 90 90	Розчинники та розріджувачі на основі метанолу
2716 00 00 00	Електроенергія

¹ Рівень ставок наведено в МКУ. Ставка може дорівнювати 0. Нульові ставки не формують надходжень, але не виключають методологічної належності до податків, пов'язаних з екологією у сфері енергетики. За умови дії преференцій (наприклад, зона вільної торгівлі з ЄС, міжнародні торговельні угоди, спеціальні положення щодо закупівель для збройних сил та державних потреб) ставка ввізного мита може бути знижена або зведена до нуля.

Додаток 8
до Методологічних положень
(пункт 1 підрозділу 6 розділу VI;
підрозділ 3 розділу VIII
підрозділ 3 розділу IX)

Таблиця 4. Інші екологічні платежі, збори

№ з/п	КБК	Назва	Зарахування до бюджету
Енергетика			
1.	22011500	Плата за ліцензії, сертифікацію оператора системи передачі електричної енергії, оператора газотранспортної системи, видані/здійснену Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг	Державний
2.	22013100	Плата за ліцензії на виробництво пального	Місцеві
3.	22013200	Плата за ліцензії на право оптової торгівлі паливом	Місцеві
4.	22013300	Плата за ліцензії на право роздрібної торгівлі паливом	Місцеві
5.	22013400	Плата за ліцензії на право зберігання пального	Місцеві
Забруднення навколишнього природного середовища			
1.	22012300	Плата за державну реєстрацію джерел іонізуючого випромінювання (реєстраційний збір)	Державний
Ресурси			
1.	22012100	Збір за видачу спеціальних дозволів на користування надрами та кошти від продажу таких дозволів	Державний

Додаток 9
до Методологічних положень
(пункт 2 підрозділу 6 розділу VI;
підрозділ 7 розділу VII)

Таблиця 5. Історичні коди

№ з/п	КБК	Найменування
Енергетика		
1.	17000000	Збори на паливно-енергетичні ресурси
2.	17060000	Збір у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на природний газ для споживачів усіх форм власності, нарахований до 1 січня 2016 року
3.	17060100	Збір у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на природний газ для споживачів усіх форм власності, який справляється за поставлений природний газ споживачам на підставі укладених з ними договорів, нарахований до 1 січня 2016 року
4.	17060300	Збір у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на природний газ для споживачів усіх форм власності, який справляється за видобутий суб'єктами
5.	19050100	Надходження коштів від енергопідприємств до Державного фонду охорони навколишнього природного середовища
6.	24062400	Кошти, отримані від продажу частин встановленої кількості викидів парникових газів, передбаченого статтею 17 Кіотського протоколу до Рамкової конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату
Транспорт		
1.	12020000	Податок з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів
2.	12020900	Податок з власників наземних, водних транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів
3.	12021000	Податок з власників наземних, водних транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів, зареєстрованих у місті Києві
Забруднення навколишнього природного середовища		
1.	19050200	Інші збори за забруднення навколишнього природного середовища до Фонду охорони навколишнього природного середовища
2.	19050300	Надходження від сплати збору за забруднення навколишнього природного середовища фізичними особами

Додаток 10
до Методологічних положень
(пункт 2 підрозділу 4 розділу II;
абзац 4 розділу VII)

Таблиця 6. Перелік податків, пов'язаних з екологією, у сфері транспорту

№ з/п	КБК	Найменування	ESA 2010	Зарахування до бюджету	Можливість розподілу за КВЕД
1	2	3	4	5	6
1.	18011000	Транспортний податок з фізичних осіб	D.59 (Інші поточні податки)	Місцеві	Так
2.	18011100	Транспортний податок з юридичних осіб	D.29 (Інші податки на виробництво)	Місцеві	Так
3.	24140300	Збір під час набуття права власності на легкові автомобілі	D.214 (Податки на продукти, крім ПДВ та податків на імпорт)	Державний	Так
4.	18020000	Збір за місця для паркування транспортних засобів	D.29 (Інші податки на виробництво)	Місцеві	Так
5.	18020100	Збір за місця для паркування транспортних засобів, сплачений юридичними особами	D.29 (Інші податки на виробництво)	Місцеві	Так
6.	18020200	Збір за місця для паркування транспортних засобів, сплачений фізичними особами (фізичними особами-підприємцями)	D.29 (Інші податки на виробництво)	Місцеві	Так

1	2	3	4	5	6
7.	14020800	Акцизний податок з вироблених в Україні транспортних засобів	D.214 (Податки на продукти, крім ПДВ та податків на імпорт)	Державний	Ні (загальний код, потребує виділення акцизного податку на різні види транспортних засобів)
8.	14021000	Акцизний податок з вироблених в Україні кузовів для моторних транспортних засобів	D.214 (Податки на продукти, крім ПДВ та податків на імпорт)	Державний	Так
9.	14030800	Акцизний податок з ввезених на митну територію України транспортних засобів	D.2122 (Податки на продукти, крім ПДВ та податків на імпорт)	Державний	Частково (загальний код, потребує виділення акцизного податку на різні види транспортних засобів)
10.	14031000	Акцизний податок з ввезених на митну територію України кузовів для моторних транспортних засобів	D.2122 (Податки на продукти, крім ПДВ та податків на імпорт)	Державний	Так
11.	15010000	Ввізне мито	D.2121 (Ввізне мито)	Державний	Частково (загальний код, потребує виділення ввізного мита на різні види транспортних засобів)

Додаток 11
до Методологічних положень
(пункт 3 підрозділу 2 розділу II;
підпункт 2 пункту 2 розділу IV;
абзац 4 розділу VII; пункт 4
підрозділу 1 розділу VII; пункти 3, 4,
5 підрозділу 6 розділу VII)

Таблиця 7. Характеристика бази оподаткування акцизного податку на транспортні засоби (виробники та імпортери)

Узагальнена група ТЗ	Коди УКТ ЗЕД (узагальнено)	Детальний опис	Базова ставка ¹	Коефіцієнти / примітки
1	2	3	4	5
Пасажирські автобуси та інші транспортні засоби для перевезення ≥ 10 осіб (УКТ ЗЕД 8702)				
Автобуси дизельні	8702 10	ДВЗ із запалюванням від стиснення, нові/вживані, різний об'єм	євро за 1 куб. см	Вживані >8 р. – коеф. 50
Автобуси гібридні (дизель+електро)	8702 20	Дизельний ДВЗ + електродвигун	євро за 1 куб. см	Вживані >8 р. – коеф. 50
Автобуси гібридні (бензин+електро)	8702 30	Бензиновий ДВЗ + електродвигун	євро за 1 куб. см	Вживані >8 р. – коеф. 50
Автобуси бензинові	8702 90	Іскрове запалювання	євро за 1 куб. см	Вживані >8 р. – коеф. 50
Легкові автомобілі та інші транспортні засоби для перевезення людей (УКТ ЗЕД 8703)				
Легкові авто з ДВЗ (бензин)	8703 (крім 8702)	До / понад 3000 куб. см	євро за 1 шт. (фіксована)	Кдвигун = $V/1000$; Квік = 1–15
Легкові авто з ДВЗ (дизель)	8703	До / понад 3500 куб. см	євро за 1 шт. (фіксована)	Кдвигун = $V/1000$; Квік = 1–15
Електромобілі (тільки електро)	8703 80	Виключно електродвигун	євро за 1 кВт·год	Без вікового коеф.
Інші спеціальні авто	8703 (окремі підкатегорії)	У т.ч. переобладнані	євро за 1 шт. (фіксована)	–

1	2	3	4	5
Вантажні автомобілі (УКТ ЗЕД 8704)				
Самоскиди	8704 10	Для бездоріжжя	євро за 1 куб. см	Вік 5–8 р. – 40; >8 р. – 50
Вантажні дизельні ≤5 т	8704 21	Нові/вживані	євро за 1 куб. см	Вік 5–8 р. – 40; >8 р. – 50
Вантажні дизельні 5–20 т	8704 22	Нові/вживані	євро за 1 куб. см	Вік 5–8 р. – 40; >8 р. – 50
Вантажні дизельні >20 т	8704 23	Нові/вживані	євро за 1 куб. см	Вік 5–8 р. – 40; >8 р. – 50
Бензинові та гібридні вантажні	8704 31–52	Іскрове запалювання / гібриди	євро за 1 куб. см	Вік 5–8 р. – 40; >8 р. – 50
. Кузови для легкових автомобілів (УКТ ЗЕД 8707)				
Кузови для 8703	8707 10	Для промислового складання та інші	євро за 1 шт. (фіксована)	Не залежить від об'єму
Мотоцикли, мопеди, велосипеди з двигуном (УКТ ЗЕД 8711)				
Мотоцикли ≤50 куб. см	8711 10	ДВЗ	євро за 1 куб. см	–
Мотоцикли 50–500 куб. см	8711 20–30	ДВЗ	євро за 1 куб. см	–
Мотоцикли 500–800 куб. см	8711 40	ДВЗ	євро за 1 куб. см	–
Мотоцикли >800 куб. см	8711 50	ДВЗ	євро за 1 куб. см	–
Електромотоцикли	8711 60	Електро	євро за 1 шт. (фіксована)	–
Причепи та напівпричепи для кемпінгів (УКТ ЗЕД 8716)				
Кемпінгові причепи >3500 кг	8716 10 98 00	Тимчасове проживання	євро за 1 шт. (фіксована)	–

¹ Рівень ставок наведено в ПКУ.

Додаток 12
до Методологічних положень
(пункт 3 підрозділу 2 розділу II;
підпункт 2 пункту 2 розділу IV;
абзац 4 розділу VII; пункт 4
підрозділу 2 розділу VII; пункти 3,
5 підрозділу 6 розділу VII)

Таблиця 8. Перелік кодів за УКТ ЗЕД для визначення ввізного мита на транспортні засоби ¹

Розділ / група УКТ ЗЕД	Узагальнена назва транспортних засобів	Вид транспорту
8702	Автобуси (≥ 10 осіб)	Пасажирський автомобільний транспорт
8703	Легкові автомобілі	Індивідуальний пасажирський транспорт
8704	Вантажні автомобілі	Вантажний автотransпорт
8705	Спеціальні автомобілі (пожежні, автокрани тощо)	Спеціалізований автотransпорт
8711	Мотоцикли	Індивідуальний моторний транспорт
8706-8708	Шасі, Кузови, Частини	Для моторних транспортних засобів товарних позицій 8702–8705.
8601–8603	Локомотиви (електро-, дизельні)	Залізничний транспорт
8604–8606	Вагони пасажирські та вантажні	Залізничний транспорт
8801, 8802	Літаки, гелікоптери	Повітряний транспорт
8803	Частини літальних апаратів	Повітряний транспорт
8901–8906	Морські та річкові судна	Водний транспорт
8903	Яхти, катери	Приватний водний транспорт

¹⁾ Рівень ставок наведено в МКУ. Ставка може дорівнювати 0. Нульові ставки не формують надходжень, але не виключають методологічної належності до податків, пов'язаних з екологією у сфері транспорту.

За умови дії преференцій (наприклад, зона вільної торгівлі з ЄС, міжнародні торговельні угоди, спеціальні положення щодо закупівель для збройних сил та державних потреб) ставка ввізного мита може бути знижена або зведена до нуля.

Додаток 13
до Методологічних положень
(пункт 2 підрозділу 4 розділу II;
пункт 1 підрозділу 1 розділу
VIII)

**Таблиця 9. Перелік податків, пов'язаних з екологією, у сфері забруднення
навколишнього природного середовища**

№ з/п	КБК	Найменування	ESA 2010	Зарахування до бюджету
1.	19010000 (за виключенням 19011000)	Екологічний податок (за виключенням викидів в атмосферне повітря двоокису вуглецю)	D.29 (Інші податки на виробництво)	Державний та місцеві
2.	19010100	Екологічний податок, який справляється за викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин стаціонарними джерелами забруднення	D.29 (Інші податки на виробництво)	Державний та місцеві
3.	19010200	Надходження від скидів забруднюючих речовин безпосередньо у водні об'єкти	D.29 (Інші податки на виробництво)	Державний та місцеві
4.	19010300	Надходження від розміщення відходів у спеціально відведених для цього місцях чи на об'єктах, крім розміщення окремих видів відходів як вторинної сировини	D.29 (Інші податки на виробництво)	Державний та місцеві
5.	19010400	Екологічний податок, який справляється за утворення радіоактивних відходів (включаючи вже накопичені) та/або тимчасове зберігання радіоактивних відходів їх виробниками понад установлений особливими умовами ліцензій строк	D.29 (Інші податки на виробництво)	Державний

Додаток 14
до Методологічних положень
(пункт 3 підрозділу 2 розділу II;
пункт 6 підрозділу 1 розділу
VIII)

Таблиця 10. Характеристика бази оподаткування податків за забруднення навколишнього природного середовища

№ з/п	Найменування забруднюючої речовини	Базова ставка, гривень ¹	Коефіцієнти
1	2	3	4
За викиди в атмосферне повітря окремих видів забруднюючих речовин стаціонарними джерелами забруднення			
1.	Бенз(о)пірен, ванадію п'ятиокис, газоподібні фтористі сполуки, азоту оксиди, ацетон, вуглеводні, ртуть та її сполуки, фенол, формальдегід, свинець та його сполуки, марганець та його сполуки, нікель та його сполуки, хром та його сполуки, сірководень, сірковуглець та інші	за 1 тонну	—
2.	За викиди, на які встановлено клас небезпечності (I, II, III, IV клас небезпеки)	за 1 тонну	—
3.	За викиди залежно від установлених орієнтовно безпечних рівнів впливу таких речовин (сполук) в атмосферному повітрі населених пунктів, міліграмів на 1 куб. метр	за 1 тонну	—
За скиди окремих забруднюючих речовин у водні об'єкти			
4.	Азот амонійний, нафтопродукти, нітрити, фосфати, нітрати, хлориди, завислі речовини, сульфати та інші	за 1 тонну	—
5.	За скиди, на які встановлено гранично допустиму концентрацію або орієнтовно безпечний рівень впливу, міліграмів на 1 літр	за 1 тонну	—
6.	За скидання забруднюючих речовин у ставки та озера		1,5
За розміщення відходів			
7.	Залежно від класу небезпеки та рівня небезпечності відходів (I, II, III, IV клас небезпеки)	за 1 тонну	—

1	2	3	4
8.	За розміщення відходів на звалищах, які не забезпечують повного виключення забруднення атмосферного повітря або водних об'єктів,	за 1 тонну	3
9.	За розміщення відходів в межах населеного пункту або на відстані менш як 3 км від таких меж	за 1 тонну	3
За утворення радіоактивних відходів виробниками електричної енергії - експлуатуючими організаціями ядерних установок (атомних електростанцій), включаючи вже накопичені			
10.	Електрична енергія	за 1 кВт-год	
11.	для високоактивних відходів	за 1 кВт-год	50
12.	для середньоактивних відходів	за 1 кВт-год	2
13.	для низькоактивних відходів	за 1 кВт-год	2
За утворення радіоактивних відходів для інших платників податку, які працюють із ядерною енергією			
14.	Джерело іонізуючого випромінювання	вартість придбання	10% від вартості (без ПДВ)
За тимчасове зберігання радіоактивних відходів їх виробниками понад установлений особливими умовами ліцензії строк			
15.	Високоактивні	за 1 куб. метр	—
16.	Середньоактивні та низькоактивні	за 1 куб. метр	—

¹ Рівень ставок наведено в ПКУ.

Додаток 15
до Методологічних положень
(пункт 2 підрозділу 1 розділу IX)

Таблиця 11. Перелік КБК щодо рентної плати та плати за використання природних і мінеральних ресурсів

КБК	Найменування	Зарахування до бюджету
1	2	3
13000000	Рентна плата та плата за використання інших природних ресурсів	Державний та місцеві бюджети
13010000	Рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів	Державний та місцеві бюджети
13010100	Рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів в частині деревини, заготовленої в порядку рубок головного користування	Державний та місцеві бюджети
13010200	Рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів (крім рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів в частині деревини, заготовленої в порядку рубок головного користування)	Місцеві бюджети
13010300	Надходження сум реструктурованої заборгованості рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів	Розподіляється залежно від типу боргу
13020000	Рентна плата за спеціальне використання води	Державний та місцеві бюджети
13020100	Рентна плата за спеціальне використання води (крім рентної плати за спеціальне використання води водних об'єктів місцевого значення)	Державний та місцеві бюджети
13020200	Рентна плата за спеціальне використання води водних об'єктів місцевого значення	Місцеві бюджети
13020600	Рентна плата за спеціальне використання води в частині використання поверхневих вод для потреб водного транспорту (крім стоянкових і службово-допоміжного флотів)	Державний бюджет
13030000	Рентна плата за користування надрами загальнодержавного значення	Державний та місцеві бюджети
13030100	Рентна плата за користування надрами для видобування інших корисних копалин загальнодержавного значення	Державний та місцеві бюджети
13030400	Рентна плата за користування надрами континентального шельфу і в межах виключної (морської) економічної зони	Державний бюджет

1	2	3
13030500	Надходження сум реструктурованої заборгованості зі сплати рентної плати за користування надрами загальнодержавного значення	Державний та місцеві бюджети
13030700	Рентна плата за користування надрами для видобування нафти	Державний та місцеві бюджети
13030800	Рентна плата за користування надрами для видобування природного газу	Державний та місцеві бюджети
13030900	Рентна плата за користування надрами для видобування газового конденсату	Державний та місцеві бюджети
13031500	Рентна плата за користування надрами для видобування кам'яного вугілля коксівного та енергетичного	Державний та місцеві бюджети
13031600	Рентна плата за користування надрами для видобування залізних руд	Державний та місцеві бюджети
13040000	Рентна плата за користування надрами місцевого значення	Місцеві бюджети
13040100	Рентна плата за користування надрами для видобування корисних копалин місцевого значення	Місцеві бюджети
13040200	Рентна плата за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин	Місцеві бюджети
13040300	Надходження сум реструктурованої заборгованості зі сплати рентної плати за користування надрами місцевого значення	Місцеві бюджети
13070000	Плата за використання інших природних ресурсів	Державний та місцеві бюджети
13070100	Плата за спеціальне використання диких тварин	місцеві бюджети
13070200	Плата за спеціальне використання водних біоресурсів	Державний та місцеві бюджети
13070300	Надходження сум реструктурованої заборгованості зі сплати платежів за використання інших природних ресурсів	Державний та місцеві бюджети
13080000	Рентна плата за транспортування	Державний бюджет
13080200	Рентна плата за транспортування нафти та нафтопродуктів магістральними нафтопроводами та нафтопродуктопроводами територією України	Державний бюджет
13080300	Рентна плата за транзитне транспортування трубопроводами аміаку територією України	Державний бюджет

Додаток 16
до Методологічних положень
(пункт 5 розділу X)

Таблиця 12. Розподіл узагальнених даних щодо рентної плати за ЕСА-2010

Код КБК	Вид платежу	База нарахування	Зарахування до бюджету	Класифікація за ЕСА 2010	Чи є податком ЕТЕА	Розділ ЕТЕА
1	2	3	4	5	6	7
13010000–13010300	Рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів	Обсяг заготовленої деревини (м³), інші фізичні показники	Державний та місцеві бюджети	D.45 (Доходи від власності)	Ні	Ресурси
13020000–13020600	Рентна плата за спеціальне використання води	Обсяг забору води (м³)	Державний та/або місцеві (залежно від статусу водного об'єкта)	D.45 (Доходи від власності)	Ні	Ресурси
13030000–13031600	Рентна плата за користування надрами загальнодержавного значення (нафта, газ, вугілля, залізна руда тощо)	Обсяг видобутку (т, м³) або відсоток від вартості	Переважно державний бюджет з часткою місцевим бюджетам	D.45 (Доходи від власності)	Ні	Енергетика
13040000–13040300	Рентна плата за користування надрами місцевого значення	Обсяг видобутку	Місцеві бюджети	D.45 (Доходи від власності)	Ні	Енергетика

Продовження додатка 16

1	2	3	4	5	6	7
13070000– 13070300	Плата за використан ня інших природних ресурсів (тваринний світ, водні біоресурси)	Кількість (голів, тонн, квоти)	Переважно місцеві бюджети	D.45 (Доходи від власності)	Ні	Ресур- си
13080000	Рентна плата за транспор- тування	Обсяг вантажу	Державний	D.45 (Доходи від власності)	Ні	Тран- спорт

Додаток 17
до Методологічних положень
(пункт 1 розділу X)

Таблиця 13. Статті неподаткових надходжень до бюджету, які стосуються сфери охорони довкілля, але не включені до ЕТЕА

№ з/п	КБК	Найменування	Причина не включення в ЕТЕА
1.	22150000	Портовий (адміністративний) збір	Плата за надання послуг та підтримання інфраструктури порту. Сплачується тільки суднами, що заходять у порт і користуються послугами.
2.	22160100	Плата за проїзд автомобільними дорогами транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів, вагові або габаритні параметри яких перевищують нормативні	Плата за надання послуг. Компенсація за фізичне пошкодження (знос) дорожнього покриття. Платиться лише якщо транспорт перевищує нормативи і фактично використовує дорогу.
3.	22160200	Плата за проїзд платними автомобільними дорогами загального користування державного значення, визначена пунктом 6-2 частини третьої статті 29 Бюджетного кодексу України	Плата за надання послуг. Оплата проїзду. Оплата здійснюється лише якщо їдеш платною дорогою.
4.	22160300	Плата за використання автомобільних доріг загального користування транспортними засобами з повною масою 12 т і більше	Плата за надання послуг. Це плата за доступ до інфраструктури та її амортизацію. Оплата здійснюється лише у випадку фактичного руху важкого транспорту
8.	21081600	Плата за експлуатацію газорозподільних систем або їх складових	Це орендна плата (або плата за управління) державним майном. Має характер плати за послугу або користування майном. Надходження пов'язані з експлуатацією державних газорозподільних мереж.

Додаток 18
до Методологічних положень
(пункт 3 розділу IV)

Джерела інформації для розрахунку показників ЕТЕА

I. Державні статистичні спостереження

Код, назва ДСС	Інформація, що використовується
2.03.08.03 «Енергетичний баланс України»	кінцеве споживання палива та енергії за видами палива та енергії та секторами
2.03.08.01 «Використання та запаси палива»	обсяг використаного палива за видами економічної діяльності (розділ за КВЕД)
2.03.08.02 «Постачання та використання енергії»	обсяг використаної електроенергії за видами економічної діяльності (розділ за КВЕД)

II. Адміністративні дані

Постачальники інформації	Інформація, що використовується
Державна казначейська служба	Звіт про виконання Зведеного бюджету України (Розділ I «Доходи»)
Державна податкова служба	сума сплаченого екологічного податку за видами екологічного податку, видами економічної діяльності та категоріями платників податків; суми транспортного податку з фізичних та юридичних осіб, збору під час набуття права власності на легкові автомобілі, збору за місця для паркування транспортних засобів за видами економічної діяльності та категоріями платників податків
Державна митна служба	ввізного мита на пальне за видами пального згідно з УКТ ЗЕД, ввізного мита на електроенергію; акцизного податку на імпорту та ввізного мита на транспортні засоби за видами транспортних засобів згідно з УКТ ЗЕД

Додаток 19
до Методологічних положень
(підпункт 3 пункту 4 розділу
VII)

**Набори даних/метаданих, що передаються Євростату
відповідно до предметних областей Збірника статистичних вимог**

Набори даних/метаданих	Предметна область	Джерела для формування наборів даних/метаданих (код ДСС, адміністративні дані)	Термін передачі	Період, за який сформовано набори даних/метаданих
ENVMFLAC_TAXIND_A (набір даних)	4.1.1. Монетарні екологічні рахунки	Статистичні дані ДСС 3.01.00.07	квітень 2028 року	2026 рік
ENVMFLAC_TAXNSI_A (метадані)	4.1.1. Монетарні екологічні рахунки	Статистичні дані ДСС 3.01.00.07	квітень 2028 року	2026 рік

Список використаних джерел

1. Конституція України.
URL: <https://www.president.gov.ua/documents/constitution>
2. Закон України «Про офіційну статистику» від 16 серпня 2022 року № 2524-IX.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2524-20#Text>
3. Закон України «Про інформацію» від 02 жовтня 1992 року № 2657-XII.
URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>
4. Закон України «Про доступ до публічної інформації» від 13 січня 2011 року № 2939-VI.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text>
5. Закон України «Про захист персональних даних» від 01 червня 2010 року № 2297-VI.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>
6. Закон України «Про ринок електричної енергії» від 13 квітня 2017 року № 2019-VIII.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2019-19#Text>
7. Закон України «Про ринок природного газу» від 9 квітня 2015 року № 329-VIII.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/329-19#Text>
8. Закон України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, спиртових дистилятів, біоетанолу, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, тютюнової сировини, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та пального» від 18 червня 2024 року № 3817-IX.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3817-20#Text>
9. Закон України «Про Митний тариф України» від 19 жовтня 2022 року № 2697-IX.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-20#Text>
10. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» від 25 червня 1991 року № 1264-XII.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12>
11. Закон України «Про заборону ввезення і реалізації на території

України етилованого бензину та свинцевих добавок до бензину» від 15 листопада 2001 року № 2786-III.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2786-14#Text>

12. Закон України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку» від 08 лютого 1995 року № 39/95-ВР.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/39/95-%D0%B2%D1%80>

13. Закон України «Про дозвільну діяльність у сфері використання ядерної енергії» від 11 січня 2000 року № 1370-XIV.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1370-14/ed20221211#Text>

14. Закон України «Про тваринний світ» від 13 грудня 2001 року № 2894-III.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2894-14#Text>

15. Закон України «Про мисливське господарство та полювання» від 22 лютого 2000 року № 1478-III.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1478-14#Text>

16. Закон України «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів» від 08 липня 2011 року № 3677-VI.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3677-17#Text>

17. Закон України «Про морські порти України» від 17 травня 2012 року № 4709-VI.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4709-17#Text>

18. Закон України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» від 21 березня 1991 року № 875-XII.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12#Text>

19. Закон України «Про автомобільні дороги» від 08 вересня 2005 року № 2862-IV.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2862-15#Text>

20. Закон України «Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування» 26 червня 1997 року № 400/97-ВР.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/400/97-%D0%B2%D1%80#Text>

21. Податковий кодекс України від 02 грудня 2010 року № 2755-VI.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

22. Бюджетний кодекс України від 08 липня 2010 року № 2456-VI.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>

23. Митний кодекс України від 13 березня 2012 року № 4495-VI.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>
24. Водний кодекс України від 06 червня 1995 року № 213/95-ВР.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213/95-%D0%B2%D1%80#Text>
25. Лісовий кодекс України від 21 січня 1994 року № 3852-XII.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12#Text>
26. Кодекс України про надра від 27 липня 1994 року № 132/94-ВР.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/132/94-%D0%B2%D1%80#Text>
27. Кодекс газорозподільних систем, затверджений постановою НКРЕКП від 30 вересня 2015 року № 2494, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 06 листопада 2015 року за № 1379/27824.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1379-15#Text>
28. Постанова КМУ від 1 серпня 2013 року № 927 «Про затвердження Технічного регламенту щодо вимог до автомобільних бензинів, дизельного, суднових та котельних палив».
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/927-2013-%D0%BF#Text>
29. Постанова КМУ від 23 вересня 2020 року № 993 «Про затвердження Порядку проведення аукціону (електронних торгів) з продажу спеціального дозволу на користування надрами»
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993-2020-%D0%BF#Text>
30. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони.
URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011?test=4/UMfPEGznhhaP1.ZixKBnfzHI4s.s80msh8Ie6#Text
31. Наказ Міністерства фінансів України від 14 січня 2011 року № 11 «Про бюджетну класифікацію».
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0011201-11/ed20130117#Text>
32. Методологічні положення державного статистичного спостереження «Енергетичний баланс України» (затверджені наказом Держстату від 15 грудня 2022 р. № 310).
URL: https://stat.gov.ua/sites/default/files/2026-04/310_2022.pdf
33. Методологічні положення державного статистичного спостереження «Використання за запаси палива» (затверджені наказом Держстату від 15 грудня 2022 р. № 312).

URL https://stat.gov.ua/sites/default/files/2026-07/312_2022.pdf

34. Методологічні положення державного статистичного спостереження «Постачання та використання енергії» (затверджені наказом Держстату від 27 лютого 2023 р. № 97).

URL: https://stat.gov.ua/sites/default/files/2026-07/97_2023.pdf

35. Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 16 березня 2015 року № 78 «Про затвердження Порядку ведення державного обліку водокористування» (zareestrovaniy u Ministerstvi yustitsii Ukrainy 03 kvitnya 2015 roku za № 382/26827).

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0382-15#Text>

36. Класифікація інституційних секторів економіки України, затверджена наказом Держстату від 03 грудня 2014 року № 378.

URL: <https://stat.gov.ua/uk/page-contents/klasyfikatsiya-instytutitsynykh-sektoriv-ekonomiky-ukrayiny-kise>

37. Національний класифікатор України. Класифікація видів економічної діяльності ДК 009:2010, затверджена наказом Держспоживстандарту України від 11 жовтня 2010 року № 457.

URL: <https://stat.gov.ua/uk/page-contents/klasyfikatsiya-vydiv-ekonomichnoyi-diyalnosti-kved>

38. Методологічні положення щодо забезпечення статистичної конфіденційності офіційної державної статистичної інформації, затверджені наказом Держстату від 30 грудня 2022 року № 434, zareestrovanim u Ministerstvi yustitsii Ukrainy 05 kvitnya 2023 roku za № 573/39629.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0573-23#Text>

39. System of Environmental Economic Accounting 2012 – Central Framework. United Nations, New York, 2014.

URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/5936709/KS-01-14-120-EN.PDF.pdf/334d5c04-b630-4395-8008-94f36712bf6b?t=1414782985000>

40. Regulation (EU) № 691/2011 of the European Parliament and of the Council of 6 July 2011 on European environmental economic accounts.

URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2011/691/oj/eng>

41. Regulation (EU) № 538/2014 of the European Parliament and of the Council of 16 April 2014 amending Regulation (EU) № 691/2011 on European environmental economic accounts.

URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2014.158.01.0113.01.ENG&toc=OJ%3AL%3A2014%3A158%3ATOC

42. Regulation (EU) № 2022/125 of 19 November 2021 amending Annexes I to V to Regulation (EU) № 691/2011 on European environmental economic accounts.

URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2022.020.01.0040.01.ENG

43. Regulation (EU) № 549/2013 of the European Parliament and of the Council of 21 May 2013 on the European system of national and regional accounts in the European Union.

URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32013R0549&qid=1784636104072>

44. Consolidated versions of the Treaty on European Union and the Treaty on the functioning of the European Union.

URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A12016ME%2FTXT>

45. Environment Action Programme (EAP) to 2030.

URL: https://environment.ec.europa.eu/strategy/environment-action-programme-eap-2030_en

46. A Sustainable Europe by 2030 Strategy.

URL: https://commission.europa.eu/publications/sustainable-europe-2030_en

47. Sustainable development in the European Union.

URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-statistical-books/-/ks-31-11-224>

48. Council Directive 2003/96/EC of 27 October 2003 restructuring the Community framework for the taxation of energy products and electricity (Text with EEA relevance).

URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2003/96/oj/eng>

49. Combined Nomenclature (CN).

URL: https://taxation-customs.ec.europa.eu/customs/common-customs-tariff-cct/tariff-classification-goods/combined-nomenclature_en

50. ISO 91: 2017 «Petroleum and related products - Temperature and pressure volume correction factors (petroleum measurement tables) and standard reference conditions».

URL: <https://www.iso.org/obp/ui/en/#iso:std:65049:en>

51. Directive 98/70/EC of 13 October 1998 relating to the quality of petrol and diesel fuels and amending Council Directive 93/12/EEC.

URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/1998/70/2015-10-05/eng>

52. Directive 2003/87/EC of the European Parliament and of the Council of 13 October 2003 establishing a scheme for greenhouse gas emission allowance trading within the Community and amending Council Directive 96/61/EC (Text with EEA relevance).

URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2003/87/oj/eng>

53. Commission Delegated Regulation (EU) 2019/1122 of 12 March 2019 supplementing Directive 2003/87/EC of the European Parliament and of the Council as regards the functioning of the Union Registry (Text with EEA relevance).

URL: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg_del/2019/1122/oj/eng

54. Regulation (EU) 2023/1542 of the European Parliament and of the Council of 12 July 2023 concerning batteries and waste batteries, amending Directive 2008/98/EC and Regulation (EU) 2019/1020 and repealing Directive 2006/66/EC (Text with EEA relevance).

URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2023/1542/oj/eng>

55. Fit for 55 (Delivering the European Green Deal).

URL: https://commission.europa.eu/topics/climate-action/delivering-european-green-deal/fit-55-delivering-proposals_en

56. Directive 2010/75/EU of the European Parliament and of the Council of 24 November 2010 on industrial emissions (integrated pollution prevention and control) (recast) (Text with EEA relevance).

URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32010L0075>

57. Directive 2000/60/EC of the European Parliament and of the Council of 23 October 2000 establishing a framework for Community action in the field of water policy.

URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2000/60/oj/eng>

58. Directive 2008/105/EC of the European Parliament and of the Council of 16 December 2008 on environmental quality standards in the field of water policy, amending and subsequently repealing Council Directives 82/176/EEC, 83/513/EEC, 84/156/EEC, 84/491/EEC, 86/280/EEC and amending Directive 2000/60/EC of the European Parliament and of the Council.

URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2008/105/oj/eng>

59. Directive 2008/98/EC of the European Parliament and of the Council of

19 November 2008 on waste and repealing certain Directives (Text with EEA relevance).

URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32008L0098&qid=1779281435157>

60. Council Directive 1999/31/EC of 26 April 1999 on the landfill of waste.

URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/1999/31/oj/eng>

61. Council Directive 2011/70/Euratom of 19 July 2011 establishing a Community framework for the responsible and safe management of spent fuel and radioactive waste.

URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32011L0070&qid=1779282480913>

62. Regulation (EU) 2019/631 of the European Parliament and of the Council of 17 April 2019 setting CO₂ emission performance standards for new passenger cars and for new light commercial vehicles, and repealing Regulations (EC) No 443/2009 and (EU) No 510/2011 (recast) (Text with EEA relevance).

URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:02019R0631-20230905>

63. Communication from the Commission to the European Parliament/ the Council and the European Economic and Social Committee Strengthening the Single Market by removing cross-border tax obstacles for passenger cars.

URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:52012DC0756>

64. Regulation (EC) № 223/2009 of the European Parliament and of the Council of 11 March 2009 on European statistics and repealing Regulation (EC, Euratom) № 1101/2008 of the European Parliament and of the Council on the transmission of data subject to statistical confidentiality to the Statistical Office of the European Communities, Council Regulation (EC) № 322/97 on Community Statistics, and Council Decision 89/382/EEC, Euratom establishing a Committee on the Statistical Programmes of the European Communities.

URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2009/223/2024-12-26>

65. Environmental taxes – A statistical guide, 2024 edition.

URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/18358719/KS-GQ-23-016-EN-N.pdf/011c3fcd-c6c3-604c-320f-bba5da058efe?version=1.0&t=1705926723782>

66. Classification of Environmental Protection Activities and Expenditure (CEPA) and Classification of Resource Management Activities (CReMA).

URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/1798247/12177560/CEPA+and+CReMA+explanatory+notes+-+technical+note.pdf/b3517fb9-1cb3-7cd9-85bd->

4e3a3807e28a?t=1609863934103

67. The New European Urban Mobility Framework.

URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/fs_21_6781

68. Sustainable Urban Mobility Plans.

URL: https://urban-mobility-observatory.transport.ec.europa.eu/sustainable-urban-mobility-plans_en

69. Збірник статистичних вимог (Statistical requirements compendium (2026)).

URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-manuals-and-guidelines/w/ks-01-26-011>